Herstel

ALGEMEEN KATHOLIEK WEEKBLAD

UITGAVE VAN HET R. K. WERKLIEDENVERBOND IN NEDERLAND

22e Jrg. 28 MAART 1941 No. 13

REDACTIE-ADRES: OUDENOORD, UTRECHT — ABONNEMENT FRANCO PER POST *f* 3,00 PER JAAR — ADMINISTRATIE: ONDIEP 6 · UTRECHT

ALS HIJ MOE GEWERKT IS....

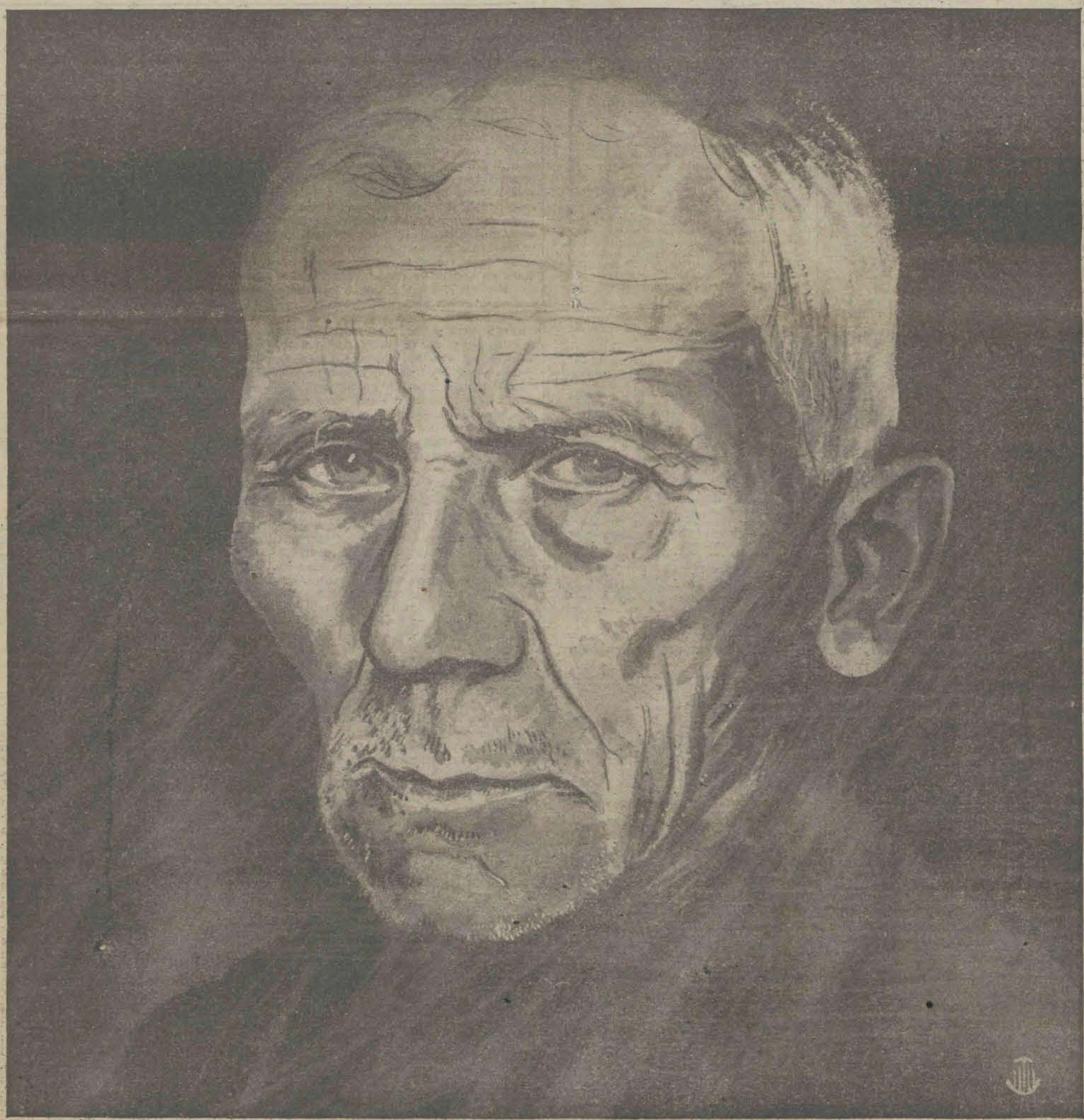

Recht voor den arbeider - plicht voor de gemeenschap

(Zie blz. 3)

KRONIEK

1. Propaganda Ned. R. K. Fabrieksarbeidersbond St. Willibrordus

De propaganda voor de R.K. arbeiders- en -vakbeweging, zo breed opgezet door de R.K fabrieksarbeidersbond, draagt vruchten en resultaten op elk gebied zijner werkzaamheid Met de N.V Steenfabriek F.O.W te Groenlo werd een overeenkomst getroffen inzake lonen, en vergoeding bij verzuim wegens huwelijk, bevalling der echtgenote overlijden van bloed- en aanverwanten

Deze overeenkomst geldt tot 1 April a.s op de datum waarop een nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst in de Gelderse bak steenindustrie tot stand komt, op dat tijdstip zal de Naaml. Venn. F.O.W. een keuze doen tussen de Twentse en de Gelderse collectieve arbeidsovereenkomst en een dezer twee definitief aanvaarden.

Tussen de R. K. fabrieksarbeidersbond en de Limburgse R. K. Vereniging van Kleinindustriëlen kwam een nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst tot stand, waarbij is overeengekomen dat alle lonen en tarieven van het contractjaar 1940 met 10 pct. zullen worden verhoogd, met een minimum van *f* 0.45 per uur.

De vacantie zal zijn ½ dag per 30 werkdagen of 6 dagen per jaar, te betalen met 8½ x het wekelijks verdiende uurloon per dag. Deze collectieve arbeidsovereenkomst bevat een aantal verbodsbepalingen, onder andere wordt het roken van sigaretten op de fabrieken verboden op straffe van boeten.

Nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst kwam tot stand met de vereniging Verbond van Baksteenfabrikanten in Gelderland.

Evenzo kwamen nieuwe collectieve contracten tot stand met een zestal steenfabrikanten in Noord Limburg nl. te Oeffelt, Afferden, Tienraij en Venraij.

Nieuwe afdelingen van de R.K. fabrieksarbeidersbond St. Willibrordus kwamen tot stand te Oeffelt (Kruispunt-Beugen) en te Rossum.

De volgende afdelingen schreven nieuwe leden in: Breda 30 nieuwe leden; Driesprong 9; Drimmelen 10; Teteringen 6; Princenhage 18; Bavel 6; Oosterhout 6 en Groenlo 32.

De R. K. arbeiders- en R. K. vakbeweging gaat onvermoeid voort aan haar arbeid voor de behartiging van de godsdienstigzedelijke en de algemene sociale en vakbelangen van de bij haar aangesloten meer dan een millioen leden en gezinnen.

Het is sedert de oorlogsdagen en sedert dien in nog versterkte mate duidelijk tot uitdrukking gekomen in woord en geschrift, dat al de bij haar aangeslotenen voor haar en haar groei op de bres staan, dat dát méér dan een millioen een onbeperkt vertrouwen heeft in de leiding en het wezen der R K arbeiders- en vakbeweging

De geschiedenis der R. K. arbeiders- en -vakbeweging en haar wording hier in Nederland heeft haar diepe sporen achtergelaten in het leven van de R. K. arbeidersmassa van Nederland. Dr

2. Werkverruiming en loonbelasting

De directie van de rijksdienst voor de werkverruiming heeft betreffende het inhouden van loonbelasting van in werkverruimingsobjecten te werk gestelde arbeiders een circulaire aan de gemeentebesturen gericht.

Uit het „Besluit op de loonbelasting 1940" — zo lezen wij in bedoelde circulaire — vloeit voort, dat ook ten aanzien van arbeiders, die zijn te werk gesteld op gesubsidieerde werkverruimingsobjecten, inhouding van de verschuldigde loonbelasting aan de bron, d.w.z. bij de uitbetaling van het loon, moet plaats hebben. Die inhouding dient te geschieden door den werkgever Ten aanzien van werkverruimingsobjecten uwer gemeente, welke uw gemeente ten eigen bate doet uitvoeren, wordt uw gemeente als werkgeefster aangemerkt, hetgeen ten gevolge heeft, dat zij tot inhouding van loonbelasting verplicht is.

Ten aanzien van arbeiders uit uw gemeente, die zijn te werk gesteld op een object, hetwelk wordt uitgevoerd ten behoeve van een ander dan uw gemeente, is uw gemeente geen werkgeefster en derhalve ook niet tot belasting-inhouding bevoegd of verplicht.

Stelt uw gemeente dus arbeiders te werk bij een object, waarbij een derde betrokken is, dus bijvoorbeeld bij een werk van een particulier, een polder, een waterschap, een ontginningsmaatschappij, het rijk of een aannemer, dan is uw gemeente geen werkgeefster; immers zijn alsdan — behoudens toepassing van de in de volgende alinea genoemde uitvoeringsbeschikking — de particulier, de polder, het waterschap, de aannemer loon verschuldigd en daardoor werkgever, dientengevolge zijn zij tot belastinginhouding verplicht. In deze gevallen heeft uw gemeente dan ook niets uitstaande met de inhouding der loonbelasting.

Het kan ondertussen voorkomen, dat in een tot uw gemeente gerichte subsidietoezegging betreffende een gemeentelijk of particulier object, van rijkswege de voorwaarde is opgenomen, dat met de dagelijkse leiding (uitvoering en administratie) van het werk de Nederlandse Heidemaatschappij, de N.V Grontmij. of een ander bij name genoemde instantie moet worden belast. In dat geval wordt tengevolge van het bepaalde in art. 1 van de „Vierde uitvoeringsbeschikking loonbelasting 1940", de Heidemij., de N.V Grontmij., enz., als werkgeefster aangemerkt, waardoor dan niet uw gemeente of de particulier, doch genoemd lichaam verplicht is de loonbelasting in te houden.

Nadrukkelijk wijzen wij er op, dat de vorige alinea slechts van kracht is, wanneer de dagelijkse leiding op grond van een voorwaarde als omschreven, is opgedragen aan een ander dan uw gemeente. Wanneer de dagelijkse leiding in handen van uw gemeente berust, is uw gemeente werkgeefster

Wanneer er sprake is van „algemene contrôle", uitgeoefend door een daartoe aangewezen lichaam, is uw gemeente werkgeefster; alsdan is het bepaalde in de zoëven genoemde uitvoeringsbeschikking niet van toepassing.

Enkele voorbeelden mogen het vorenstaande verduidelijken.

a. Aan de gemeente is subsidie toegezegd in de kosten van een gemeentelijk object; de dagelijkse leiding berust bij de gemeente, de Nederlandse Heidemij. is belast met de algemene contrôle.

In dit geval is de gemeente werkgeefster tengevolge waarvan ze loonbelasting moet inhouden.

b. Aan de gemeente is subsidie toegezegd in de kosten van een gemeentelijk object; in de subsidietoezegging is de voorwaarde opgenomen, dat de dagelijkse leiding bij de N V Grontmij berust

In dit geval wordt de N.V Grontmij geacht werkgeefster te zijn, ten gevolge waarvan zij verplicht is loonbelasting in te houden.

c. Tot de gemeente is een subsidietoezegging gericht terzake van de particuliere ontginning van A; in die toezegging is de voorwaarde opgenomen, dat de dagelijkse leiding der werkzaamheden bij de Heidemij berust De gemeente en A staan geheel buiten de belastinginhouding.

d. In de onder c bedoelde toezegging is goedgevonden, dat de dagelijkse leiding der werkzaamheden bij personeel van A berust daarnaast is de algemene contrôle opgedragen aan de Heidemij. In dit geval is A werkgever waardoor hij verplicht is tot inhouding van loonbelasting. De gemeente en de Heidemij staan geheel buiten de belastinginhouding.

Stelt u een werkloze op een object uwer gemeente te werk, dan behoort hij een loonbelastingkaart over te leggen; laat hij dit na, dan moet uw gemeente voor hem, nadat u hem een werknemersverklaring heeft doen invullen, een loonbelastingkaart aanleggen de werknemersverklaring zendt u daarna toe aan den inspecteur van de directe belastingen of die der registratie, onder wie uw gemeente ressorteert.

Met betwrekking tot de vaststelling van het belastbare loonbedrag delen wij u mee dat enkele bij de werkverruiming gebruikelijke vergoedingen naar hun aard buiten de belasting vallen, bijvoorbeeld rijwielvergoeding, laarzenvergoeding, kledingvergoeding vergoeding wegens gebruik van eigen schuitje, baggerbeugel en ander eigen gereedschap.

Daarnaast houde u er rekening mee, dat de aftrek voor niet verzekerde arbeiders (N V. korting) het belastbare loonbedrag lager doet worden Met het oog op een en ander zullen wij u binnenkort een verplicht model weekstaat doen toekomen, bij de samenstelling waarvan met het vorenstaande is rekening gehouden

De loonbelastingkaarten moeten tijdens de duur der tewerkstelling onder berusting van den werkgever zijn; bij beëindiging der tewerkstelling moeten zij geheel bijgewerkt aan de werknemers worden teruggegeven.

Is de tewerkstelling bij de afloop van het kalenderjaar nog niet beëindigd, dan gelieve uw college de bijgewerkte kaarten toe te zenden aan den inspecteur der directe belastingen of dien der registratie onder wien uw gemeente ressorteert.

De vorige alinea is ook van kracht, wanneer door de rijksoverheid aan het eind van het kalenderjaar de bekende algemene stopzetting is afgekondigd; ofschoon de kaarten alsdan aan de tewerkgestelden zouden moeten worden teruggegeven, is het doelmatiger ze te behouden en ze na 1 Januari bijgewerkt aan voornoemden inspecteur door te zenden. Vraagt een arbeider echter om zijn kaart, dan mag deze hem niet onthouden worden.

3. Werkliedenretours verkrijgbaar

Naar wij vernemen zijn van heden af aanvraagformulieren voor de nieuwe werkliedenretours eenmaal in elke twee opeenvolgende weken verkrijgbaar voor die werknemers, die hoofd van een gezin zijn en buiten de woonplaats van het gezin werken terwijl de looninkomsten bruto niet hoger mogen zijn dan 158 gulden per maand, *f* 36,60 per week of *f* 6,10 per dag. De afstand tussen beide stations moet ten minste 150 km bedragen.

Zij zijn alleen voor de derde klasse verkrijgbaar en zijn geldig van Vrijdag tot en met de eerste werkdag van de daaropvolgende week. De prijs is gelijk aan die van een gewone retourkaart derde klasse. Om voor deze retours in aanmerking te komen, moet men een nauwkeurig ingevuld aanvraagformulier overleggen, aan de achterzijde waarvan alle nadere bijzonderheden zijn vermeld.

4. Duurtetoeslag

Blijkens een circulaire van het departement van Binnenlandse Zaken is de voor de rijksambtenaren getroffen regeling inzake de toekenning van een tijdelijke toelage van 6 percent ook van toepassing op het personeel, behorende tot de vaste kern van de luchtbeschermingsdienst.

In verband hiermee kan aan de tot de kern behorende personen, indien zij gehuwd zijn, een tijdelijke toelage worden toegekend van zes ten honderd van het bruto-loon, voor zover dit loon een bedrag van *f* 1900 's jaars niet overschrijdt.

5. De vergoeding voor oorlogsschade aan huisraad

De secretaris-generaal van Financien heeft ter aanvulling van art 10 van de regelen in zake huisraad I, het volgende bepaald:

De bijdragen, toegekend op grond van de regelen inzake huisraad I worden aan vluchtelingen, die nog zijn ondergebracht in vluchtelingenkampen of die bij burgers zijn ingekwartierd, niet uitgekeerd zolang door of vanwege de commissie burgerbevolking niet is meegedeeld, dat tegen die uitkering geen bezwaar bestaat.

Kwartjesloterij, ten bate van de R. K. Jeugdkampen

Nog zeer vele prijzen, uitgetrokken in de loterij ten bate van de R. K. Jeugdkampen, wachten op hun winnaars.

Indien u een van de loten gekocht hebt, raadpleeg dan eens de trekkingslijst bij den secretaris van de plaatselijke afdeling der R. K. Werkliedenvereniging.

Ook zal u een volledige trekkingslijst worden toegezonden na inzending van een postzegel van 5 cent, aan het R K. Jeugdsecretariaat, afdeling Kampwerk, Lange Putstraat 44 te 's-Hertogenobsch.

De hoofdprijzen zijn gevallen op de volgende lotennummers:

115363 Auto (f 2010);
107429 Hui- en slaapkamer-ameublement (f 500);
155696 Inkoper bij R. K. georganiseerde middenstand (f 400);
148137 Inkoop kleding voor het gezin (f 300);
153421 Buitenlandse reis (f 125);
146242 Buitenlandse reis (f 125);
79074 Buitenlandse reis (f 125);
138618 Buitenlandse reis (f 100);
126287 Buitenlandse reis (f 100);
153862 Philips-radio (f 150);
28580 Philips-radio (f 150);
209617 D.K.W.-motor (f 200).

Moeder aarde als leermeesteres

Hebben wij nog wel enige geschreven bronnen over de vroege middeleeuwen, hoe verder wij terugtreden in de oudheid, des te zeldzamer worden de oorkonden. Soms is ons slechts een enkel woord bewaard. Zo heeft een Romein in de eerste eeuwen van onze jaartelling een kaart van de toen bekende wereld getekend, grotendeels het reusachtige Romeinse Rijk. Zoeken wij onze streken op deze wereldkaart, dan vinden wij o.a. een grote heerbaan, die van Nijmegen over Maastricht naar Tongeren loopt, alsook de Maas en andere voorname rivieren. Hier en daar zijn de versterkingen en vestingen aangegeven, die de Romeinen gebouwd hadden om hun rijk tegen de barbaren te verdedigen. Nu vinden wij aan de Maasoever in Toxandria, tegenwoordig Brabant geheten, een versterking, die Ceuclum heet. Dat zal Cuyk zijn, meende men de laatste jaren. De geschiedkundige is met een vermoeden echter niet tevreden, maar moet zekerheid hebben. Hoe te bewijzen, dat het stadje Cuyk een voortzetting is van het Romeinse Ceuclum? Dit bewijs levert u moeder Aarde.

Het Biologisch-Archaeologisch Instituut van de Groningse Universiteit heeft er in samenwerking met het Brabants Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen sedert 1937 opgravingen verricht en ten slotte voor ieder, die met deskundige ogen zien kan, aangetoond, dat Cuyk op dezelfde plaats ligt als eens de Romeinse vesting en nederzetting Ceuclum. Wie echter geen deskundige ogen heeft — op dit gebied bijna iedereen — wende zich tot drs. Joan Willems te Tilburg, onder wiens leiding de opgravingen geschied zijn. Hij zal u in de bodem van Cuyk de resten van de romaanse kerk tonen, die in 1123 verbrand is, van de laat-Romeinse vesting uit de vierde eeuw, van de Romeinse nederzetting of legerplaats uit de tweede en derde eeuw en van de vroeg-Romeinse nederzetting uit de eerste eeuw na Christus.

Waar de boeken zwijgen, daar spreken de stenen. Zo is het in de catacomben rondom Rome, maar zo is het eveneens in Cuyk en vele andere plaatsen van onze streken.

Men wil wel, dat het vervallen stedeke Megen nog ouder is dan Nijmegen, al dateert deze laatste stad zeker reeds van het begin der tweede eeuw na Christus. Tijdens de Maaskanalisatie heeft men er dan ook niet alleen Romeinse munten opgegraven, maar ook een stenen bijl, die zeer oud moet wezen en thans in het Museum van Oudheden te Leiden als historisch document van grote betekenis bewaard wordt. Langs de Maas moeten trouwens reeds vroeg mensen gewoond hebben, want tussen Lith en Gravé zijn verscheidene voorwerpen uit de diepe bodem gehaald, die niet van dieren of van de natuur afkomstig kunnen zijn, o.a. een merkwaardige Romeinse kruik, waarop wij deze opschriften lezen: Jovi Maximo Libenter (met genoegen aan den oppersten Jupiter) en L X G Pia Fidelis, wat betekent: het vrome, trouwe tiende Geminiaanse legioen. De kruik heeft dus aan een krijgsman van het tiende Geminiaanse legioen behoord, dat tussen 95 en 105 na Christus in onze streken gelegerd was.

De stenen spreken!

G. Kurth, H. Pirenne en andere grote geschiedschrijvers hebben verdedigd, dat de Romeinen in de vierde eeuw uit Brabant moesten wijken voor de opdringende Franken en Chamaven. In 406 vielen de laatste Romeinse steunpunten langs de Rijn en trokken verscheidene Germaanse volken door Gallië (de volksverhuizing).

Tot zover hebben Kurth en de zijnen gelijk, maar zij slaan de plank mis, wanneer zij menen, dat de Franken slechts dat gedeelte van net Romeinse Rijk veroverd hebben, waar nu nog de Nederlandse taal gesproken wordt. Het Walenland en bijna geheel Frankrijk op een klein gedeelte na in het Noord-Westen zouden dan Romaans gebleven zijn. Zij slaan de plank mis, omdat zij moeder aarde niet onderzocht hebben. Dit is de laatste jaren gebeurd en de resultaten zijn door dr. Petri in een hoogst wetenschappelijk werk van meer dan 1000 bladzijden neergelegd. Wat heeft het bodemonderzoek nu bewezen? De Franken zijn diep in Gallië tot de Loire doorgedrongen en niet de Romeinen, maar de Franken zijn de kolonisators van het Walenland en een groot gedeelte van Frankrijk. Dat ten slotte de taalgrens naar het Noorden verschoven is, moet toegeschreven worden aan het feit, dat de zuidelijke Franken zich geheel met de afstammelingen der Romeinen vermengd hebben. Zij zijn op de duur in de Romeinse bevolking ondergegaan, gelijk ook de andere volken van Germaanse oorsprong als de Oost- en West-Goten, de Vandalen, de Sueven en Bourgondiërs, die van hun afkomst geen sporen van betekenis hebben nagelaten.

Dat opgravingen voor de geschiedenis allerbelangrijkst zijn en moeder aarde een te lang verwaarloosde leermeesteres is, moge uit deze sobere aantekeningen enigszins blijken.

VAN DEURNE.

Voorwaarts

Ouderdomsverzorging

(d. B.) Het is verblijdend, dat in steeds bredere kring belangstelling ontstaat voor een betere ouderdomsvoorziening van hen, die werkzaam zijn in het particuliere bedrijfsleven. Algemeen, het kan moeilijk anders, wordt erkend, dat de ten deze geldende wettelijke maatregelen volkomen onvoldoende zijn. Niemand kan van drie gulden per week leven, óók de arbeider niet.

Het is een ernstige sociale tekortkoming, dat tot nu toe niet algemeen in een afdoende ouderdomsverzorging is voorzien. Dat is door de leiders van verschillende ondernemingen en bedrijfsgroepen begrepen; men heeft, veelal als aanvulling op de Rijks-regeling, maatregelen genomen waardoor de oude arbeiders een min of meer redelijk bestaan verzekerd is. Regelingen als die welke gelden in de typografie, wollenstoffen- en sigarenindustrie, het mijnbedrijf, zo ook bij individuele ondernemingen in verschillende bedrijfstakken, zijn daarvan voorbeelden.

Het is onverantwoord, den man, die heel zijn leven lang zijn arbeidskracht ten bate van de gemeenschap aanwendde en daardoor de volkswelvaart bevorderde, met enkele guldens ouderdomspensioen weg te zenden.

Dat zulks thans vrij algemeen wordt ingezien is van groot gewicht.

Hoe, langs welke weg, moet men tot een bevredigende regeling komen? Moet de overheidszorg worden uitgebreid, dan wel is een afdoende aanvullende regeling wenselijk? Zijn de tijdsomstandigheden een beletsel om thans tot zulk een regeling te komen, of zijn zij, misschien, juist geëigend om belangrijke beslissingen te nemen?

Die, en nog andere vragen behoeven antwoord. Het komt ons voor, dat de centrale organisaties van patroons en arbeiders in samenwerking met het bestuur der Rijksverzekeringsbank, de aangewezen organen zijn om op de gestelde vragen antwoord te geven.

Wij hebben enig vertrouwen, dat de mogelijkheid daartoe aanwezig is.

HET VERLOSSENDE ANTWOORD OP KWELLENDE VRAGEN

Moderne Apologetische Encyclopedie

door

Prof. F. Otten en Prof. J. Verhaar

De grote vraagbaak voor het katholieke huisgezin. Standaardwerk 400 blz. groot formaat

Nog slechts in prachtige band f 4,10

In de boekhandel en bij

URBI ET ORBI, ONDIEP 6, UTRECHT

Giro 315927

Werklozen kunnen sedert 1 October 1940 weer lid worden van de Vakbonden met werklozenkas

(H. J. K.) Naar 't schijnt heeft een dezer dagen in de Nederl. pers verschenen bericht dat werklozen — en nog wel tegen een zeer lage contributie — weer lid kunnen worden van de vakbonden met werklozenkas, enig misverstand gewekt. Laten wij daarom direct verklaren dat de op dit punt getroffen nieuwe regelingen **vooreerst reeds vanaf 25 October 1940 van kracht zijn en vervolgens dat zij voor alle drie de vakcentralen gelijkelijk gelden.**

Wij hebben daarvan destijds reeds in Herstel mededeling gedaan, maar het lijkt ons gewenst thans hieronder de circulaire te laten volgen die de waarnemend secretaris-generaal, waarnemend hoofd van het departement van Sociale Zaken op 25 October 1940 **aan de besturen van alle werklozenkassen** heeft gezonden. Die circulaire luidt als volgt:

DEPARTEMENT VAN SOCIALE ZAKEN

No. 618 W.V., Afd. R.A.B.

Betreffende:
Toelating van werklozen tot de werklozenkassen.

's-Gravenhage, 25 October 1940.

Bij de circulaire van 19 October 1936, No. 729 W.V., Afd. W.V. en A.B. gewijzigd bij circulaire van 28 October 1936, No. 858 W.V., Afd. W.V. en A.B., is bepaald, dat werklozen niet tot de werklozenkassen mogen worden toegelaten.

Ik heb besloten deze bepaling te laten vervallen. In het vervolg zullen dus werklozen (daaronder begrepen personen, die bij wijze van werkverruiming tewerkgesteld zijn) op dezelfde wijze als zij die in het vrije bedrijf werken, tot de werklozenkassen mogen worden toegelaten, althans indien de statuten der betrokken organisaties zich tegen toelating tot het lidmaatschap der *vereniging* niet verzetten.

Uiteraard zullen personen, die tijdens werkloosheid toegelaten zijn, geen uitkering uit de werklozenkas mogen ontvangen, voordat zij gedurende de tijd, in het reglement voor de werklozenkas bepaald, hebben gewerkt.

Ten aanzien van de leden van het voormalige arbeidsfront, die naar de gesubsidieerde verenigingen met werklozenkas, aangesloten bij het Nederlands Verbond van Vakverenigingen zijn overgegaan, kan worden aangenomen, dat de circulaires van 19 en 28 October 1936 met ingang van 1 October j.l. zijn vervallen. Deze personen kunnen derhalve te rekenen van genoemde datum, niet slechts als lid der gesubsidieerde vereniging, doch tevens als lid der werklozenkas (wel te verstaan als „nieuw lid") worden aangemerkt, uit de aard der zaak onder voorwaarde, dat de toelating van werklozen tot de vereniging statutair mogelijk is.

Behalve de circulaires van 19 en 28 October 1936 vervallen ook die van 25 Februari 1937, No. 950 W.V. en A.B., en 7 Maart 1938, no. 901 W.V., afd. W.V. en A.B., waarbij ten aanzien van de toelating van werklozen bijzondere bepalingen worden gemaakt voor de leden der werklozenkassen voor landarbeiders resp. transportarbeiders.

De waarnemend secretaris-generaal,
waarnemend hoofd van het departement van Sociale Zaken,

Uit deze circulaire blijkt dus dat de overheid van haar kant geen bezwaar meer maakt indien een **werkloos** arbeider of bediende tot een vakbond met werklozenkas toetreedt. Alleen — zo zegt de overheid in deze circulaire — moeten de statuten en de reglementen van de desbetreffende vakbond met werklozenkas zich niet tegen toelating tot het lidmaatschap der vereniging (lees vakbond) verzetten.

Uiteraard — zo zegt de circulaire verder — zullen personen die tijdens werkloosheid toegelaten zijn, geen uitkering uit de werklozenkas mogen ontvangen, voordat zij gedurende de tijd, in het reglement der werklozenkas bepaald, **hebben gewerkt.**

Wat **niet** in deze circulaire staat, maar wat toch even goed voor alle in Nederland bestaande werklozenkassen van kracht gebleven is, is dat men natuurlijk ook gedurende een in het reglement der werklozenkas voorgeschreven tijd **lid van de kas moet zijn geweest** en **zijn bijdrage aan de werklozenkas regelmatig wekelijks moet hebben betaald,** alvorens aanspraak op uitkering uit de werklozenkas te kunnen maken.

Dat werkloze leden een **verlaagde vakbondscontributie** betalen is bij vele onzer katholieke vakbonden al een practijk van jaren. En dat werkloze arbeiders, die lid zijn van een vakbond met werklozenkas en daaraan hun bijdrage betalen, in de steunregeling en (of) werkverruiming **uiteindelijk 50 cents hoger inkomen moeten hebben** dan arbeiders die zich niet tegen werkloosheid verzekerd hebben, het is al weer een sedert jaren bestaande en algemeen bekende practijk.

223.000 exemplaren

De C.P.D. verzorgde een propagandafolder „Sociale Nieuwbouw op hechte fundamenten," welke door bijna alle aangesloten vakbonden met enige tekstverandering werd aangewend en waarin de noodzakelijkheid van de principiële vakorganisatie en de betekenis van de standsorganisatie nog eens duidelijk wordt beklemtoond.

Tweehonderd drie en twintig duizend exemplaren gaan dadelijk de wereld in. Naar leden en niet-leden.

„De goede invloed" — wij citeren een gedeelte van de tekst — „van de principiële vakbeweging in Nederland kan in redelijkheid niet ontkend worden.

Moest de sociaal-democratische vakbeweging haar houding onder meer ten aanzien van de collectieve arbeidsovereenkomsten en arbitrage niet wijzigen onder de invloed der confessionele, die zich altijd en principieel teweer heeft gesteld tegen het individualisme enerzijds en de klassenstrijd anderzijds?

De beginselen welke aan de confessionele vakbeweging ten grondslag liggen vinden uitdrukking in de Bedrijfsradenwet, de Kinderbijslagwet, de Ziektewet. Heeft zij bovendien geen speciale taak ten aanzien van de loonvorming, het ploegenstelsel, de vrouwen- en meisjesarbeid enz.

De christelijke groepen van ons volk, ondernemers, boeren, werknemers en middenstanders moeten hun bedrijfs- en beroepsbelangen steeds in het licht hunner beginselen kunnen bespreken en hiertoe blijven de confessioneel opgebouwde organisaties het aangewezen middel."

Over het belangrijke werk van de standsorganisatie zegt de C.P.D.:

Vak- en standsorganisatie vormen in het R. K. Werkliedenverbond een tweeeenheid. De standsorganisatie zal met name de godsdienstig-zedelijke vorming harer leden blijven behartigen, een taak die in dit tijdsgewricht van de allergrootste betekenis moet worden geacht. Daarnaast zal zij het besef van de sociale en solidaire verbondenheid van de standgenoten onder elkaar en de zin voor solidariteit ten opzichte van de andere maatschappelijke groepen krachtig bevorderen.

De talrijke instellingen van onze beweging, Herwonnen Levenskracht, de Centrale Reiskas, de Spaarbanken, de Volkscredietbank, Concordia, de Volkskrant, het Kanunnik van Schaikfonds, de Ontwikkelingscentrale, de Coöperaties, de Ziekenfondsen, de Herstellings- en Vacantie-oorden, de Woningbouwverenigingen, enz. enz. zij zullen hun zegenrijke arbeid onverzwakt voortzetten!

Met de bouw van een Katholiek Gemeenschapsoord en een eigen Rust- en Vacantie-oord is reeds begonnen en ook daaruit spreekt het werkdadige, door geen ongunst der omstandigheden te fnuiken of te breken idealisme in de katholieke arbeidersbeweging!

„Onze Nederlandse katholieke arbeidersbeweging wil in het grote en grootse herstelplan haar zegenrijke en verantwoordelijke taak blijven vervullen. Moge zij daarin slagen, mede door uw stut en steun!"

Met deze wèlbewuste uiting sluit de tekst.

Vooral de plaatselijke besturen sporen wij aan met aandacht van de inhoud van de suggestieve folder kennis te nemen en hem tot middelpunt van vernieuwde activiteit te maken.

„...het (is) een absolute waarheid, dat de rijkdom der staten uit niets ontstaat dan uit de werkzaamheid der arbeiders."

Paus Leo XIII - 15 Mei 1891
(Rerum Novarum)

ROND DE BEWEGING

De commissaris voor de vereniging van personen en stichtingen zonder economisch doel in Nederland draagt aan alle verenigingen, vallende onder de verordening van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied, op, een exemplaar van hun verenigingsblad, verenigingstijdschrift of mededelingenblad steeds aan zijn bureau in Den Haag, Waalsdorperweg 68—74, toe te zenden.

*

De propaganda-actie van de R. K. Mijnwerkersbond heeft tot heden 1128 nieuwe leden opgeleverd. Dit betekent, dat het aanvankelijk gestelde doel van duizend nieuwe leden ver overschreden is, maar ook dat het nader gestelde doel van 1250 nieuwe leden zal worden gehaald.

Een prachtig geslaagde activiteit!

*

Het jongste nummer van „Sint Petrus", orgaan van de Nederlandse bond van P.T.T.-personeel, bevat twee opmerkelijke artikelen in verband met het zilveren jubilé van den heer M. van den Broek als voorzitter van de bond en het zilveren jubilé van den heer L. J. M. G. Schreurs als redacteur van het bondsorgaan. Het eerste artikel is afkomstig van den heer Schreurs, het tweede van den heer J. P. v. d. Wiel, die met den heer Schreurs de redactie van het orgaan verzorgt.

De heer Schreurs, die in 1916 mede candidaat voor het voorzitterschap was, brengt warme en volkomen verantwoorde hulde aan den voorzitter-in-'t-zilver, wiens levenswerk de bond St. Petrus is geworden. Herinnerd wordt er o.m. aan, hoe onder Van den Broek de aansluiting van St. Petrus bij het R. K. Werkliedenverbond tot stand kwam.

Niet minder warm gesteld is het artikel, dat de mede-redacteur v. d. Wiel aan zijn jubilerenden collega wijdt, wien hij de lof brengt, met de beperkte mogelijkheden welke tot zijn beschikking stonden kans te hebben gezien, in vijf en twintig jaren de invloed van het orgaan op te voeren tot het peil, waarop het thans staat. „Tussen de Scylla ener opstandige felheid en de Charybdis ener geveinsde zoetsappigheid heeft hij het redactionele scheepje de juiste koers weten te geven."

Onze warme hulde aan deze beide voormannen van „St. Petrus" voor hun succesvolle en vruchtbare arbeid, een kwarteeuw aan de bond gewijd.

Moge het nog lang duren voordat Van den Broek — om een woord van den jubilaris te bezigen — de bajonet afslaat en voordat Schreurs zijn vulpen neerlegt.

*

„Onze Strijder", 't orgaan van de R. K. Bond van Overheidspersoneel, deelt schrijvend over de propaganda-actie „Nù in het Werkliedenverbond!" mee, dat de bond elke maand een zeer behoorlijk aantal nieuwe leden inschrijft, maar dat er nog intensiever moet worden aangepakt. En dus, propagandisten van „St. Paulus", op huisbezoek, hèt beproefde middel. De avonden worden reeds langer, er kan dus méér gedaan worden.

*

Op Zondag 30 Maart a.s. zal de stand van de thermometer van het Kanunnik Van Schaikfonds 104 zijn en is dus de eerste spaarperiode afgelopen.

De laatste tijd is weer herhaaldelijk de vraag gesteld of het de bedoeling is alleen thermometers te ledigen, die 1 April 1940 geplaatst zijn of dat de later geplaatste thermometers eveneens moeten worden leeggehaald. In verband hiermee kan worden medegedeeld, dat de opzet moet zijn àlle thermometers te ledigen. Door omstandigheden kon de eerste spaarperiode niet door alle thermometersgegadigden tegelijk worden begonnen. Er moet nu echter naar gestreefd worden, dat het tweede spaar-jaar wel door alle thermometerhouders tegelijk wordt ingezet.

Daarom is het dan ook noodzakelijk, dat alle thermometers — onverschillig het bedragje dat er inzit, of het tijdstip waarop ze zijn geplaatst — worden geledigd.

*

Het college van rijksbemiddelaars heeft aan de samenwerkende bonden in de kledingindustrie opdracht gegeven om voor het confectiebedrijf een collectieve arbeidsovereenkomst af te sluiten.

De hoofdbesturen van de samenwerkende bonden in de kledingindustrie zijn er direct toe overgegaan om een concept-collectieve arbeidsovereenkomst voor de confectie-industrie te ontwerpen. Dit concept is reeds in het bezit van het bestuur van de Federatie van Confectiefabrikanten. Behoudens de omschrijving van de sociale verplichtingen van den werkgever is verder deze collectieve arbeidsovereenkomst gebaseerd op uurlonen van allen, die in de verschillende groepen van het confectiebedrijf werkzaam zijn.

*

Het bestuur der Vereniging ter veredeling van het ambacht brengt ter kennis van de toekomstige candidaten, dat de examens voor gezel en meester in de vakken timmeren, meubelmaken, plaat- en smidsbankwerken (burgersmederij), vuurwerken (burgersmederij), constructiebankwerken (voor personen werkzaam in fabriek), huisschilderen, metselen, machinebankwerken, machinedraaien, lood- en zinkwerken, modelmaken, steenhouwen en auto-monteren (het laatste vak in samenwerking met de C.C.A.B.) in de week van 28 Juli t.m. 2 Augustus te Utrecht worden afgenomen.

In verband met de instelling van een vestigingsexamen voor het huisschildersambacht, worden voor het meester-examen in dit vak geen nieuwe candidaten meer toegelaten. De candidaten, die het eerste gedeelte van dit examen hebben gedaan, kunnen zich echter thans voor het tweede deel opgeven.

Candidaten, die in een dezer vakken het examen wensen af te leggen, wordt in hun eigen belang aangeraden zich reeds thans van een programma van eisen te voorzien, teneinde zich te bekwamen en zich zelf teleurstellingen te besparen. Programma's van eisen worden tegen inzending van 25 cent aan postzegels gaarne verstrekt door den secretaris-penningmeester der vereniging, jhr. mr. E. van Heemskerck van Beest, raadhuis, kamer 198, Amsterdam C., die tevens gaarne kosteloos nadere bijzonderheden omtrent de examens verstrekt.

*

Op 1 Februari werden 47.906 weduwenrenten en 15.456 wezenrenten krachtens de Invaliditeitswet genoten, terwijl op genoemde datum krachtens art. 373 dier wet 109.815 personen in het genot waren van een als vrucht hunner verzekering verkregen ouderdomsrente van drie gulden per week. Voorts genoten 84.711 personen een invaliditeitsrente als bedoeld in artikel 71 dier wet.

Krachtens artikel 24 der Ouderdomswet 1919 waren op vorengenoemde datum 95,750 personen in het genot van een als vrucht hunner verzekering verkregen ouderdomsrente van drie gulden per week.

*

We lezen ergens: „Wij hebben een aantal in ons hoofd gezet; 40.000 nieuwe stuiver-vrijwilligers". En nu weet iedereen, die ook „Zonnebloemen" leest, waar we terecht zijn. Natuurlijk bij „Herwonnen Levenskracht". U weet toch alles van de „kettingactie"? Waren er verleden keer 710 nieuwe levensredders, nu zijn het er 998. Volgende maand is „H.L." natuurlijk vèr over de 1000 heen! De avonden worden langer en de reeds bereikte resultaten sporen aan tot navolging. Wat anderen kunnen, kunt u ook, mits goede wil en activiteit u prikkelen. 't Is 'n strijd om zoveel mogelijk stuiver-vrijwilligers te winnen! En wie wil daaraan nu beslist niet meedoen?

*

In sommige plaatsen in Maas en Waal — zo meldt de kring Nijmegen — wordt de neutrale pers nog teveel gelezen, ook door onze mensen. Dit is in één woord onverantwoordelijk, zegt Nijmegen. En een katholiek organisatielid onwaardig.

Maar ook in andere plaatsen — aldus onze ervaring — wordt nog veel een neutrale krant gelezen. Kennen onze lezers het dagblad der Katholieke Arbeidersbeweging, de Volkskrant, dan niet? Iedere lezer van Herstel moest ook „zijn" krant, de Volkskrant lezen! Ja, zo moest 't zijn.

*

't Verheugt ons te kunnen meedelen, dat in de ziekte van pater W. v. d. Bosch O.F.M., bondsadviseur van de R. K. Bakkersbond, een gunstige wending is gekomen. Ofschoon de ziekte van den adviseur zich aanvankelijk ernstig heeft laten aanzien, wordt thans verwacht, dat pater Van den Bosch weer spoedig hersteld zal zijn. Een mededeling, welke zeker vooral in de kringen van onze bakkers met vreugde zal worden ontvangen.

*

Het adres van de Vertrouwensinstantie voor de uitvoering van de Ontslagverordening in het Bouwbedrijf alsmede het adres van de Bedrijfsraad voor het Bouwbedrijf is vanaf Vrijdag 21 Maart gewijzigd. Dit is thans: Falckstraat 10, Amsterdam (C.), telefoonnummer 34898.

*

De R. K. Fabrieksarbeidersbond heeft thans weer een nieuwe afdeling opgericht in Milsbeek en hoopt spoedig een „welkom in de bond" te kunnen toeroepen aan de tichelbakkers uit Overloon, Afferden en Tienray.

Het goede, welbegrepen voorbeeld, dat de mannen van de steenfabriek „Het Kruispunt" hebben gegeven, heeft dus reeds navolging gevonden.

In de jaarvergadering van de afdeling Arnhem van deze bond werd o.m. meegedeeld, dat deze afdeling met 41 leden is vooruitgegaan. Dat geldt natuurlijk het afgelopen jaar.

Tenslotte ging de bond zelf in Januari j.l. met een ledenwinst van 96 omhoog. Dat is mooi, maar 't kan nog beter, indien de propagandisten hun activiteit maar tonen en zij, die eigenlijk tot deze bond behoren, de juiste weg maar willen inslaan.

*

De afdeling Den Bosch van de R. K. Houtbewerkersbond heeft haar 20-jarig bestaan herdacht. Er was voldoende amusement en er was zelfs een tombola, waarbij bleek, dat leden van de R.K. Patroonsvereniging „St. Reinoldus" smaakvolle prijzen hadden beschikbaar gesteld. Dat geeft blijk van een goede verhouding. Een der hoofdbestuursleden benutte de aanwezigheid van de dames om het meer directe en het meer verwijderde doel van de vakbeweging in 't kort uiteen te zetten. Kortom, de avond is zo in de smaak gevallen, dat 't bestuur overweegt jaarlijks een dergelijke avond te organiseren.

Is dat wellicht ook iets voor andere afdelingen, ook voor die van andere bonden? Denkt aan de propagandistische waarde ervan!

*

Bij „St. Raphaël" heeft voorzitter A. Verkerk van de afdeling Gouda afscheid genomen, bij welke gelegenheid hij op hartelijke wijze is gehuldigd. Dat had Verkerck verdiend, want hij is een van de pioniers van de katholiek-georganiseerde spoor- en trammannen. Hij was mede-oprichter van deze afdeling. Rond 30 jaar heeft hij deel uitgemaakt van het bestuur der afdeling, eerst als bestuurslid, later was hij jaren achtereen secretaris en sedert 1929 voorzitter. In zijn eenvoud en bescheidenheid heeft hij zeer veel werk verzet, is hij honderden van dienst geweest, heeft hij voor St. Raphaël en de H.O.V. zeer verdienstelijke arbeid verricht.

Moge hij nog lang van de groei en bloei van de organisatie, welke hij zo trouw gediend heeft, getuige zijn. Gouda weet wat 't aan Verkerk gehad heeft.

*

In Roosendaal heeft de R. K. Tabaksbewerkersbond den afdelingssecretaris N. Kuipers, die 12½ jaar het secretariaat der afdeling heeft waargenomen, voor zijn verdienstelijk werk gehuldigd en hem daarvoor een stoffelijk blijk van waardering aangeboden.

*

De heer H. J. Uijlings, hoofdbestuurder en voorzitter der afdeling Amsterdam van de Kath. bond van Hotel-, Café- en Restaurant-geëmployeerden St. Antonius, werd enige weken geleden het slachtoffer van een ernstige aanrijding. Sinds geruime tijd wordt hij nu verpleegd in het Wilhelminagasthuis te Amsterdam. Gelukkig gaat hij nu goed vooruit en wij hopen dat hij spoedig weer geheel hersteld zal zijn.

*

De commissie voor de geestelijke belangen van de Kath. Volksbond in Haarlem zal Zondag 30 Maart a.s. des namiddags 5 uur in de St. Josephkerk aan de Jansstraat, haar jaarlijkse zegening van de arbeid weer houden. Wij mogen de leden van de Volksbond en de katholieken van Haarlem wel aansporen om aan deze mooie traditie deel te nemen!

*

De Verdiepingsdagen beginnen — gelukkig — meer en meer ingang te vinden in de gelederen van onze massale katholieke Arbeidersbeweging. De afdeling Rotterdam van de R. K. Volksbond houdt de eerste bijeenkomst van deze aard Zondag 30 Maart a.s. des morgens 11 uur in de kapel aan de Eendrachtstraat. Dr. A. Olierook zal onze Rotterdamse arbeiders toespreken. Dat reeds belooft een overvolle kapel en een bij voorbaat geslaagde ochtend. 't Christen-zijn in ons openbare leven sta nog steeds vóórop!

In verband met 't gedenkwaardige feit, dat 't over enkele weken resp. 50 en 10 jaar geleden zal zijn, dat de wereldberoemde encyclieken „Rerum Novarum" en „Quadragesimo Anno" zijn verschenen, gaat Breda een ledenwinst-actie beginnen, een z.g. Rerum Novarum-actie. In elke afdeling, waarvoor dus de medewerking van alle plaatselijke besturen van stands- en vakorganisaties nodig is. Aanpakken daar in Breda en 'n voorbeeld nemen aan de resultaten, welke Roermond reeds heeft behaald!

Dat kunnen we gelijk wel even memoreren. Werden er in 't diocees Roermond in Januari 207 nieuwe leden door deze actie aangeworven, Februari gaf als resultaat 230 nieuwe leden. Dat wil dus zeggen: 437 nieuwe leden in twee maanden. Prachtig Roermond! Breda, 't is om ervan te watertanden! Roermond is nog heel wat van plan en spreekt van een „levend" monument van duizenden nieuwe leden in 1941. Weest gerust, onze Limburgse katholieke arbeidersbeweging is wat mans en kan wat aan. Wie overtuigd is van hetgeen wij aan Rerum Novarum, de grondwet voor hèt sociale leven (niet ons, maar hèt), te danken hebben, zal niet stil blijven zitten, maar ook zijn (verplichte) daad van dankbaarheid graag willen verrichten.

Roermond heeft weliswaar een voorsprong, maar is dat voor Breda een bezwaar? Mannen, 't parool is gegeven! Laten de eindcijfers spreken; 1941 zij een kroonjaar!

STILLE OMGANG 1941

Geen duizenden gaan
Naar de heilige stede.
d'Oude pelgrimsbaan
Wordt amper betreden.

Maar het roomse hart
Blijft immer toch waken.
En het bergt zijn smart
Zonder iemand te laken.

Voor 't stralend Ons Heer
In de eigene kerken
Knielt biddend elk neer.
O God, wil ons sterken.

In rampspoed en nood,
Wil ons voeden en laven
Met 't kostelijke Brood,
Uw hemelse Gave.

Dan straalt eens de dag,
Dat wij d'heilige stede
Met dieper ontzag
En verlangen betreden.

B J.

St. Jozef en wij

Maart laten passeren zonder aan Sint Jozef te hebben gedacht; zijn feestdag laten voorbijgaan zonder zijn voorbeeld te gedenken; zijn naam te dragen zonder die naam aan te roepen, dat kan niet in de lijn liggen van hen, die zich onder zijn schutse hebben gesteld.

St. Jozef, de patroon der arbeiders, is terecht ook de patroon van de katholieke arbeidersbeweging en het past haar Hem op zijn feestdag te huldigen.

Niet zoals de wereld haar helden en sterren huldigt, want onze viering steekt dieper, staat hoger, is voornamer dan de hulde, die de wereld brengt aan haar helden.

De heldendaden waarop de wereld boogt en stoft, staan goeddeels buiten het innerlijk leven van den held en zijn meestal afhankelijk van de uiterlijke gunstige omstandigheden, die de heldendaden mogelijk maken.

St. Jozef was een held in alle omstandigheden en zijn heldhaftigheid was daarvan niet afhankelijk: ja, de levensomstandigheden van St. Jozef sloten zelfs iedere opzienbarende daad uit.

Hij leidde het leven van een bescheiden ambachtsman, die amper van zijn vakarbeid leven kon.

Zijn kennis stak niet uit boven de kennis van zijn dorpsgenoten en strekte niet verder, dan om met vrucht de H.H. Boeken te lezen.

In zijn leven deed hij niet één wonder; bijzondere boetepleging wordt van hem niet vermeld; in geen enkel opzicht trad hij op de voorgrond.

Waarom is St. Jozef dan zo bij uitstek de patroon der kath. arbeidersbeweging en bevordert zij zijn verering? Zowel om de belangrijkheid van de hem opgelegde functie in de heilsorde der Verlossing, alsook omdat St. Jozefs levenshouding zo volkomen aan zijn verantwoordelijke functie beantwoordde.

Want roeping of zending tot een gemeenschapstaak, dat is niet het enige waarop het aankomt.

Roeping en zending kunnen iemand een functie opdragen of een bevoegdheid geven en als zodanig verantwoordelijkheid opleggen. Of roeping, zending evenwel betekenis heeft voor de mensengemeenschap, dat hangt vooral, zo niet uitsluitend, af van de wijze, waarop de geroepene of gezondene zijn verantwoordelijke functie vervult: dáár ligt het zwaartepunt van de maatschappelijke belangrijkheid; niet in de roeping of zending als zodanig, nog minder in formaliteiten, die daarmee gepaard kunnen gaan.

En al lag de roeping van St. Jozef in de stille leiding van Gods Voorzienigheid en ging ze niet vergezeld van enige formaliteit: van St. Jozef weten we, dat hij op de meest volmaakte wijze aan zijn roeping heeft beantwoord en daarom is St. Jozef ook de beschermer van een beweging, die een bij uitstek belangrijke gemeenschapstaak heeft te vervullen: een gemeenschapstaak, die niet blijft steken in maatschappelijke lotsverbetering, maar moet worden gezien als een belangrijk apostolaat voor individu en gemeenschap.

En wat St. Jozef eenmaal was, dat is hij nu nóg. Zijn verheerlijking in de Hemel heeft hem niet van zijn taak en van de mensengemeenschap vervreemd. Hem blijft de zorg voor de gemeenschap opgedragen, zolang zij zijn zorg behoeft; het blijft zijn taak om de strijdende broeders op aarde bij te staan en hen te leiden langs bijzondere wegen, somtijds langs geheel ongedachte wegen.

Zo wil de katholieke arbeidersbeweging St. Jozef zien. Niemand kan bepalen, door welke moeilijkheden onze Patroon de beweging heeft heengeholpen; maar eenmaal zal het duidelijk worden, wat zij op de verschillende tijdstippen van haar geschiedenis aan St. Jozefs bescherming dankt.

Daarom doen we goed om steeds, maar vooral in moeilijke perioden, vol diep vertrouwen ons oog te richten naar dien machtigen Beschermer.

Hij weet wat nuttig is en nodig en Hij is bij machte om af te bidden, wat in bijzondere omstandigheden de hem toevertrouwde beweging behoeft, om naar zijn voorbeeld haar taak op geeigende wijze te volbrengen.

Naar zijn voorbeeld.

Wat we van St. Jozef en zijn levensomstandigheden weten, leert ons meer dan één karaktertrek van den Beschermheilige. De harde leerschool van het tot armoede vervallen huis van David leerde hem van jongs af voor zich zelf zorgen; want evenmin als men alleen van brood kan leven, kan men ook alleen van de vreze des Heren leven.

Zijn dagelijks leven was een samenvatting van twee elementen: vroomheid voor God en werkmansplicht. Ernstig en vakkundig deed hij zijn werk en daardoor groeide in hem een zelfbewustheid, die zijn krachten niet overschatte maar ook niet onderschatte.

Behalve bekwaam was hij een rechtschapen arbeider met gedegen levensprinciepen en met wien niet viel te transigeren, wanneer het op principen aankwam.

Niets in het leven was voor hem van waarde, als God er niet mee gediend was: zelfs het liefste, wat hij bezat — zijn Bruid — wilde hij er voor prijs geven en geen letter in de H. Schrift doet vermoeden, dat hij in die zware strijd gedesillusionneerd was of gebroken: zijn levensstijl is dienen als dienaar van Gods heil.

Meer dan één trek van St. Jozefs karakter vinden we in de geschiedenis der kath. arbeidersbeweging terug.

Ook háár arbeid is samengeweven uit twee elementen: godsdienstig-zedelijke verheffing en stoffelijke lotsverbetering van de arbeidende stand en beide hebben apostolaat als diepste grond.

Naar St. Jozefs model kweekt zij zelfbewuste arbeiders, die hun krachten niet overschatten maar ook niet onderschatten: zij weten wat zij willen en zijn er zich van bewust, wat zij kunnen; arbeiders, die vastberaden te werk gaan en met wie niet te transigeren valt, wanneer het gaat om beginselvragen.

De stijl van de katholieke arbeidersbeweging is St. Jozefs stijl: het bewuste dienen van de arbeidersbelangen op een wijze, dat God er mee gediend is.

En daarin is dan ook haar maatschappelijke belangrijkheid gelegen. Met inzet van al haar krachten streeft zij naar herstel van de verbroken maatschappelijke orde en bouwt zij aan een nieuwe gemeenschap niet naar menselijk plan, maar volgens evangelische wetten in onverbreekbare trouw aan de Kerk.

Zij weet zich gedragen door de katholieke arbeiders, die met onwankelbaar vertrouwen de beweging aanhangen, die zij uit zorg voor zich zelf te voorschijn riepen en die bewezen heeft hun belangen te dienen, zoals zij zulks op grond van hun overtuiging verlangen. Dat vertrouwen is zó hecht, dat het ook bij tegenslag of strijd niet gebroken wordt, zoals St. Jozef in de zwaarste levensstrijd het hoofd rechtop hield. En in moeilijke tijden weten zij zich beschermd door hun Voorbeeld en Patroon, in wiens leven God alle innerlijke en uiterlijke omstandigheden zó regelde, dat toch gebeuren zou, wat Hij wilde.

Zeker, St. Jozef is de Patroon van heel de Kerk, en sinds lang.

Reeds Pius IX had het Patroonsfeest over de gehele H. Kerk uitgebreid en in 1871 geeft hij in een apostolisch schrijven de reden daarvan: de „immane ac deterrimum bellum contra Christi Ecclesiam", — „de overweldigende en afschuwelijke strijd tegen Christus' Kerk".

De persoon van St. Jozef rechtvaardigt evenwel een bijzondere verering van de katholieke arbeiders, die hem terecht hebben gekozen als Beschermheilige hunner organisatie.

Wanneer Paus Pius XI in „Divini Redemptoris" de actie der Kerk tegen het atheïstisch communisme stelt onder de hoede van St. Jozef, wijst hij op hem als voorbeeld voor de arbeiders: „Door een leven van allertrouwst vervullen van zijn dagelijkse plicht heeft hij een voorbeeld nagelaten aan allen, die hun brood door handenarbeid moeten verdienen. Hij verdient de rechtvaardige genoemd te worden, een levend voorbeeld van de Christelijke rechtvaardigheid, die in het sociale leven moet heersen."

Reumatische pijnen.

Door hun uitdrijvende- en pijnstillende werking helpt hierbij altijd veilig en vlug als geen ander een poeder of cachet van Mijnhardt. Mijnhardt's Poeders per stuk 8 ct. Doos 45 ct. Cachets, genaamd „Mijnhardtjes" Doos 10 en 50 ct.

JOSEPH
VADER
VAN
JEZUS
door
J. OUWENDIJK
Het eenige grote
Nederlandse werk
over Sint Joseph
Gedocumenteerd en boeiend
Prijs 4.10 ing. 5.15 geb.
Verkrijgbaar in de boekhandel en
bij de uitgeefster
URBI ET ORBI,
UTRECHT, GIRO 315927

St. Jozef is een heilige van onze tijd.

St. Jozef is de Beschermer van de kath. arbeidersbeweging in onze tijd.

F. v. L.

VOOR DE JEUGD:

„Zo hoort het"

DOOR

Toos Post

Overdreven gedoe

Het blijkt, dat veel meisjes nog een verkeerd begrip over beleefdheid hebben .... „Goede manieren" doen hen denken aan ouderwetse voorschriften in de dagen van postkoetsen en veerschuiten door onze voorouders uit verveling verzonnen. In hun ogen staan welopgevoede meisjes gelijk met keurig gedrilde nufjes, die nooit eens gul moge lachen of ongedwongen ravotten.

In beleefdheid zien ze slechts een aanval op hun gulden vrijheid. Daarom worden ze al kriebelig wanneer ze het woord maar horen noemen. „Leve de vrijheid, en de blijheid," „ik wil met dat overdreven gedoe niets te maken hebben!" is hun leuze. Ze worden opstandig, telkens als men hen vermaant, dat ze zich eens wat rustiger, en beleefder moeten gedragen. Iedere op- en aanmerking op hun tekort aan goede vormen beantwoorden ze met een geprikkeld woord.

Er zijn twee soorten beleefdheid. Ge moet daartussen goed onderscheid weten te maken. Namelijk een **uiterlijke** en een **innerlijke** beleefdheid.

De uiterlijke beleefdheid, bestaat enkel uit een stel aangeleerde goede maniertjes. Ze houdt zich alleen bezig met de vragen: hoe we ons in alles moeten gedragen om voor een beschaafd en vriendelijk mens door te gaan. We kunnen haar het beste met **„namaak"** vergelijken.

Het kan zelfs gebeuren, dat een slecht mens zich van die keurige vormen bedient met de bedoeling iemand gemakkelijker beet te nemen.

Maar de echte, de innerlijke beleefdheid komt uit het hart. Ze is een deugd. Wie deze bezit, wil vanzelfsprekend óók graag de uiterlijke beleefdheidsregelen leren en stipt onderhouden.

Op die **innerlijke** wellevendheid moeten we ons toeleggen.

Koningskinderen

Gods is „de Schoonheid Zelf". En Hij bemint de schoonheid. Dat bemerken we het beste, als we alles, wat Hij schiep, aandachtig bezien.

Hoe bekoorlijk zijn het zonnegoud, en de zilveren manestralen, het sterrengeflonker, en de kleurschakering van de ontelbare bloemen en gewassen, bomen en planten.

Hoe sierlijk is de vlucht van de vogels! En vinden we geen schoonheid in de speelse, bonte vlinders, die dwarrelen van bloem tot bloem?..... Kortom: al wat geschapen werd is reeds een stukje schoonheid op zichzelf.

En wij mensen zijn de meesterstukken, die voortkwamen uit de handen van God. Wij, die naar Zijn Beeld en Gelijkenis zijn geschapen!

Door het H. Doopsel werden we kinderen van God en erfgenamen van de Hemel. Allemaal zijn we dus Koningskinderen! Dat is de hoogste afkomst, en geeft kans op de hoogste toekomst! Dat is echte adeldom, waarbij de grootste deftigheid van de wereld in het niet zinkt!

Iets heerlijks dus.....! Iets geweldigs.....!

Hebben we ons daarvan wel ooit voldoende rekenschap gegeven? Wat zou ons leven mooi worden, en wat zouden we zelf gelukkig zijn, als we er tenminste af en toe eens over nadachten. Bijvoorbeeld 's avonds vóór het inslapen, wanneer alles om ons heen zo stil en rustig is.

We zouden niet enkel een grote blijdschap voelen, maar daarbij begrijpen wat het spreekwoord: — **„Adel verplicht"** — bedoelt.

Immers een mens van hoge geboorte behoort door een edel gedrag van zijn afkomst te getuigen. Men moet dus aan ons doen en laten kunnen zien, dat we kinderen van God zijn! Daarom is het dan ook onze plicht ons edel en schoon te gedragen! Princesselijk in onze manieren te zijn!

Natuurlijk allereerst tegenover God Zelf!

Maar daarbij dienen we ook als echte koningskinderen met elkander om te gaan. Beschaafd en voorkomend te zijn jegens iedereen.

Aan de vruchten kent men de boom

Onze Spaarbanken

Het is natuurlijk niet zo, dat de katholieke arbeiders pas zijn gaan sparen, toen de katholieke arbeidersbeweging ook op dit gebied eigen instellingen creëerde. Reeds in de negentiger jaren ziet men in eigen kring het eerste pogen om de spaarzaamheid onder den katholieken arbeider te bevorderen en daarna wordt getracht de door hen bespaarde gelden zelf te gaan beleggen en te beheren. Zo is dan ook bijvoorbeeld de Centrale Spaarbank van de Utrechtse Bond ontstaan uit een drang en behoefte naar centralisatie van de reeds bestaande plaatselijke spaarbanken. Toch blijkt duidelijk, dat ook in die dagen reeds twee beginselen het ganse werk van de beweging doortrokken, beginselen van waaruit later zo ongemeen veel goed werk voor de arbeiders en hun gezinnen zou voortspruiten. We bedoelen hier het beginsel van aanpakken **in eigen kring** en daarnaast het beginsel van den groten emancipator Schaepman: Wat gij vóór den arbeider wilt doen, doe dat **dóór** hem.

Het is dus niet te verwonderen, dat „de eigen spaarbank" reeds vanaf de allereerste tijden in het program der werkliedenorganisatie stond opgenomen. Wel bleek, dat bevordering der spaarzaamheid op verschillende wijzen werd betracht en dat die „eigen spaarbank" vaak niets anders was dan een commissie, die de ontvangen gelden „en bloc" naar de Rijkspostspaarbank bracht of naar een andere instelling. Zo gingen de voordelen in financieel opzicht voor de beweging verloren en tegelijk met het inzicht, dat men er met de bevordering van de spaarzaamheid — zonder meer — niet was, rijpte tevens het verlangen naar een eigen instelling en naar eigen beheer. En het spreekt vanzelf, dat de verschijning van de onvolprezen zendbrief Rerum Novarum, waarin o.m. de spaarzaamheid werd aanbevolen als middel tot standsverheffing, opnieuw een krachtige stoot in de goeie richting gaf.

Het zou ons veel te ver voeren om stil te staan bij de verdere ontwikkeling van de talrijke plaatselijke spaarbanken in de diverse werkliedenverenigingen. Het ligt trouwens in de lijn van een gezonde ontwikkeling, dat tenslotte eigen instellingen met een diocesaan karakter ontstonden, waarbij ofwel de bestaande plaatselijke spaarbanken zich aansloten, of waarvan oprichting van talrijke afdelingen of agentschappen het gevolg is geweest. De lijn dezer gezonde ontwikkeling een ogenblik in onze geest doortrekkend, zou men zelfs de drie eigen spaarbanken in onze katholieke arbeidersbeweging tot één spaarbank verenigd willen zien, een ontwikkeling, welke onzes inziens zeker niet zou behoeven te worden tegengegaan.

Maar laten we ons in dit vraagstuk nu niet gaan verdiepen en overgaan tot een summier overzichtje van de groei en de ontwikkeling van onze drie spaarbanken.

De Centrale Volksbank

Voor ons ligt het laatstverschenen jaarverslag van deze instelling. Er staan veel cijfers in dat verslag, maar voor ons doel het meest sprekend zijn toch die, welke een overzicht geven vanaf de oprichting in October 1920. We nemen er de volgende uit over:

Jaar	Aantal agentschappen	Aantal spaarders	Totaal uitstaand spaarsaldo	Waarborgkapitaal en reserve
1921	158	6.358	f 428.000,—	f 21.000,—
1930	244	17.453	„ 3.063.000,—	„ 103.000,—
1935	296	28.420	„ 4.333.000,—	„ 141.000,—
1939	336	43.622	„ 5.411.000,—	„ 189.000,—

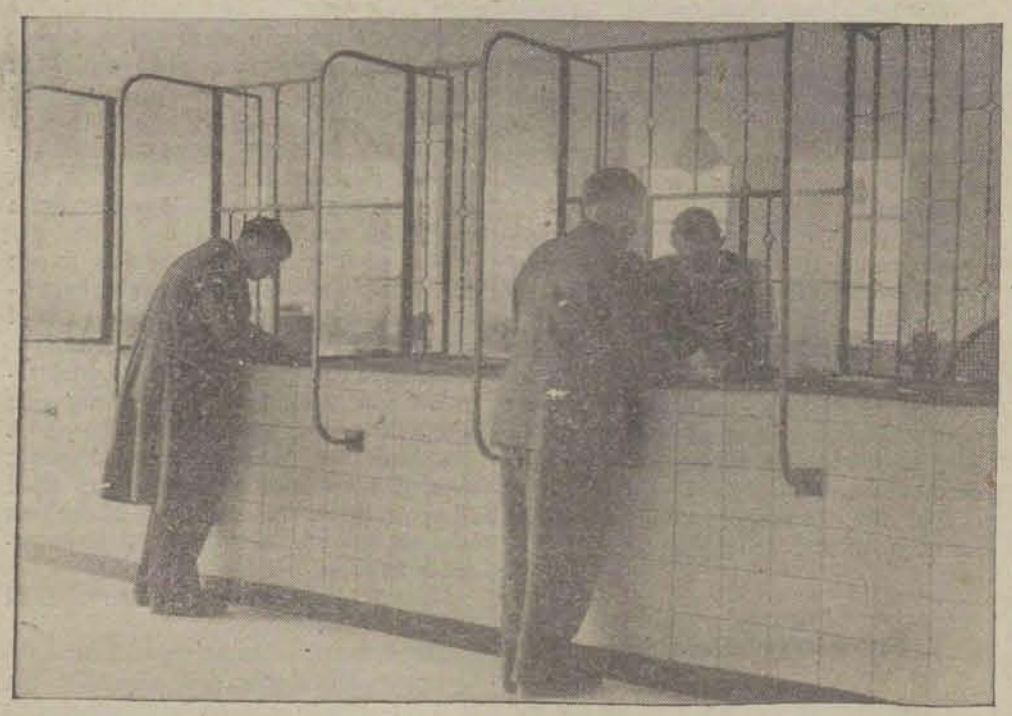

Aan de loketten van de N. V. De Centrale Volksbank in het Huis v. d. Arbeid

Uit deze paar cijfers komt in deze statistiek dit wel zeer duidelijk naar voren: er zit bij de Centrale Volksbank, evenals bij de twee andere spaarbanken, een behoorlijke, geleidelijke, gezonde groei in. Zeker, in 1940 heeft de belangstelling van de spaarders zich bij de Centrale Volksbank vooral aan de zijde van de opvragingen gemanifesteerd, welk verschijnsel zich trouwens over de hele linie, dat wil zeggen bij alle andere spaarbanken heeft voorgedaan. Er is een tijdlang veel meer opgevraagd dan ingelegd, maar — en dat is een bemoedigend symptoom — de laatste weken overtreffen, zo verzekerde ons de directeur, de heer J. Kolkman — de inlagen weer aanmerkelijk de terugbetalingen.

Merkwaardig is overigens nog, dat gedurende de maanden Januari t.m. September van het vorig jaar, waarin de internationae spanningen toch wel een hoogtepunt hebben bereikt, het aantal spaarders nog behoorijk is toegenomen: de netto vooruitgang in het aantal spaarboekjes bedroeg over die periode nog 663!

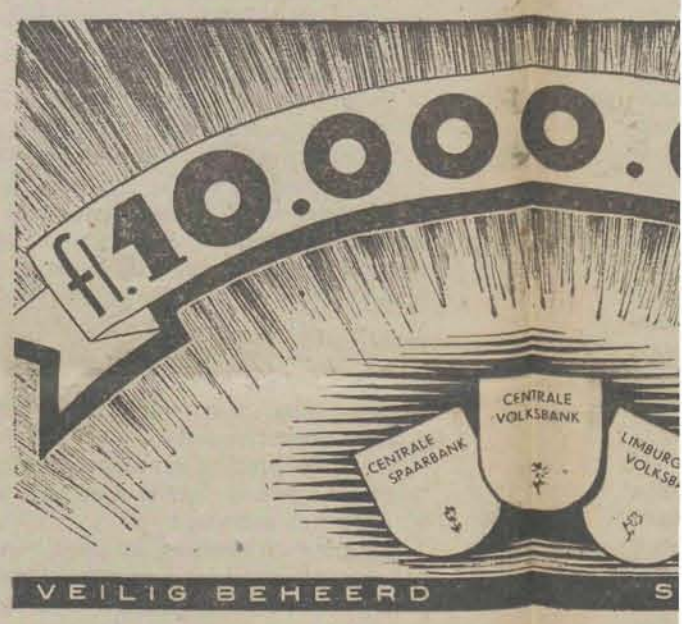

Het zegelsparen door de jeugd wordt door de Centrale Volksbank krachtig gesteund. Vooral de filmpropaganda heeft hier tot de verkregen resultaten een aanmerkelijke portie bijgedragen, dank zij de medewerking welke ook van de zijde van diverse schoolbesturen, hoofden van scholen, leraren, fraters, onderwijzers, praeses van gezellenverenigingen enz. aan de instelling gegeven is. Werd in 1938 voor ruim ƒ 29.000 aan spaarzegels verkocht, in 1939 is voor niet minder dan ƒ 34.000 aan spaarzegels in ontvangst genomen, een resultaat, waarover de directie in het jongste verslag terecht haar tevredenheid uitsprak.

De geluidsfilm behoort bij de Centrale Volksbank tot een van de moderne middelen waarmede de propaganda voor het sparen wordt ondersteund, terwijl voorts met behulp van attractieve brochures en folders voortdurend op de grote betekenis van regelmatig sparen wordt gewezen.

Hier — en dit tussen haakjes — manifesteert zich overigens weer een prachtige samenwerking tussen de verschillende delen van één geheel. De filmpropaganda voor een eigen instelling de spaarbank, wordt ook weer door een eigen instelling, de Filmcentrale, verzorgd, terwijl een derde eigen instelling — de Centrale Propaganda-Dienst van het R. K. Werkliedenverbond — met de verzorging van de schriftelijke propaganda is belast. Zo werken verschillende instellingen met en voor elkaar in het belang van het geheel. We vonden het wèl de moeite waard om hierop toch even te attenderen.

De Centrale Spaarbank

De Utrechtse Diocesane Werkliedenbond heeft voor het Aartsbisdom zijn eigen spaarbank en wat boven van de Centrale Volksbank is gezegd, geldt in gelijke mate van haar zusterinstelling de Centrale Spaarbank. Gezonde financiële spaarbankpolitiek heeft ook hier het vertrouwen van duizenden spaarders uit het Utrechtse gewonnen en de resultaten zijn er om dit ondubbelzinnig te tonen, blijkens onderstaande cijfers:

Jaar	Aantal afdelingen	Aantal spaarders	Totaal uitstaand spaarsaldo	Reserve
1918	23	931	f 33.000,—	f —,—
1925	106	7.764	„ 610.000,—	„ 16.000,—
1930	134	11.025	„ 1.543.000,—	„ 62.000,—
1935	149	15.820	„ 2.358.000,—	„ 124.000,—
1940	154	21.003	„ 2.716.000,—	„ 175.000,—

De netto-vooruitgang in het aantal spaarders bedroeg bij de Centrale Spaarbank over 1940 toch nog 173, wel een bewijs dat ook deze instelling zich een prachtige reputatie heeft weten te verwerven.

Bij het doorbladeren van het materiaal, ons door de drie banken ter verzorging van deze pagina toegezonden, trof ons toch een passage, voorkomende in het jaarverslag over 1932 van de Centrale Spaarbank, waarin tevens is opgenomen een overzicht over de eerste vijftien jaar. Daarin wordt uitvoerig melding gemaakt van de geschiedenis rondom de eerste „spaarkassen" in verschillende plaatselijke werkliedenverenigingen. Typisch was, dat juist in Twente, de bakermat van onze katholieke arbeidersbeweging, waarover we in de aanvang van deze beschouwing schreven (1890—1900) geen enkele spaarkas werd opgericht. Een verklaarbare reden van dit verschijnsel geeft de schrijver van dit overzicht in de volgende passage:

> De oorzaak was gelegen in de verschillende fabrieksfondsen. Deze fondsen waren „een goede gelegenheid" om de arbeiders tot sparen aan te zetten, vooral wanneer men, zoals veel geschiedde, de arbeiders onder een bepaalde leeftijd de verplichting van sparen oplegde en voor de spaarbank een bepaald percentage van het loon afgehouden werd.

Het staat er zo eenvoudig, maar toch, wanneer we die passage nu leggen naast het feit dat in 1940 door de katholieke arbeiders alleen reeds in het Utrechtse diocees voor ruim 2½ millioen gulden is gespaard bij hun eigen instelling, dan ligt er in dit contrast toch weer opnieuw een sterk en veelzeggend bewijs voor de zedelijke en materiële spankracht, die de arbeiders zichzelf in en door hun eigen beweging langzamerhand hebben weten te verwerven.

Wat is er toch veel veranderd en verbeterd en hoe kunnen wij ooit genoeg het werk van de arbeidersbeweging waarderen, die, zoals men het wel eens terecht uitdrukt, aan de arbeiders weer een vaderland gegeven heeft!

De Limburgse Volksbank

We komen aan de laatste van het drietal: ook de Limburgse Bond bezit een eigen spaarbank, onder zeer moeilijke omstandigheden, nl. in 1916, opgericht. En ook hier weer dezelfde geleidelijke ontwikkeling, gevolg van de gezonde financiële politiek, door bestuur en directie steeds gevoerd.

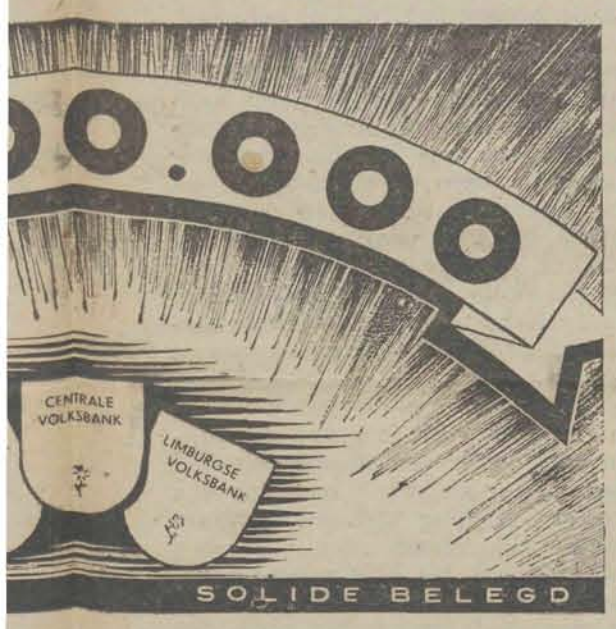

In 1921 boekte deze instelling reeds een inleggerskapitaal van ƒ 320.000, dat in 1934 is opgelopen tot ƒ 870.000 om dan van 1936 tot 1938 te stijgen tot ƒ 1.270.000, welk bedrag in 1939 een daling te zien geeft tot ƒ 1.228.000 per 1 Januari 1940, als gevolg van de internationale spanningen en de algemene onrust der bevolking. Evenals de beide andere heeft ook de Volksbank aan al haar verplichtingen kunnen voldoen en daardoor haar reputatie ongerept weten te bewaren. Merkwaardig is, dat ook hier het aantal spaarders, alle onrust en spanning ten spijt, regelmatig is blijven toenemen. Ter afwisseling plaatsen we onderstaande grafiek die duidelijk voor zichzelf spreekt.

Ook deze instelling kwijt zich op verdienstelijke wijze van haar opvoedende taak, hetgeen vooral in het bevorderen van het schoolsparen, in samenwerking met tal van hoofden van scholen, tot uiting komt. Momenteel werkend in ruim 150 agentschappen, verdeeld over de gehele provincie, omvat „de Volksbank" dus zo ongeveer heel Limburg. Door het organiseren van filmavonden, afgewisseld door een serie toepasselijke lichtbeelden, werkt de propaganda-afdeling van de bank aan de uitbreiding van haar terrein.

De drie instellingen, kerngezond in hun ontwikkeling en financiële positie, vervullen — nog meer dan 'n andere meer algemene spaarbank — een uitermate verantwoordelijke taak. Aan hen toch is ter verzorging toevertrouwd een bedrag van circa tien millioen gulden, gevormd uit de kleine bedragen, welke uit de arbeidersgezinnen, soms nog met moeite en veelal met hard zwoegen en ploeteren, overgehouden en bijeengespaard zijn. Aan deze kapitale som zitten onverbrekelijk verbonden de grote zorgen van duizenden en duizenden vaders en moeders, die alhoewel ze het zeker niet te breed hebben, toch proberen door het regelmatig wegbrengen van nog-zo-kleine bedragen, zo goed mogelijk op te tornen tegen de moeilijkheden en wederwaardigheden van het leven van alle dag.

Zich bewust van de grote verantwoording, welke aldus op hun schouders rust, streven directie en leiding van elk dezer instellingen afzonderlijk naar een wat men noemt gezonde financiële politiek.

De taak, waarvoor iedere spaarbank zich geplaatst ziet, kan men als volgt stellen:

1. zij moet de spaargelden solide en rentegevend beleggen;
2. de belegging moet zodanig zijn, dat direct over grote bedragen contant geld kan worden beschikt.

Daar de spaarbank rente moet uitkeren aan haar spaarders en ook de exploitatie — al is die nog zo sober — geld kost, terwijl er ook reserve gevormd moet worden, is het zonder meer duidelijk, dat de belegging rentegevend moet zijn; dat de spaargelden dus niet renteloos mogen blijven liggen, maar zoveel moeten opbrengen, dat daarvan rente kan worden gekweekt enz. enz.

Tot de belegging rekent men effecten, hypotheken, leningen, huizen, schatkistpapier.

Hypotheken geven het voordeel, dat koersrisico niet aanwezig is en dat zij altijd een hogere rente geven dan de obligaties van staat, gemeenten enz. Niet alle gelden mogen echter in hypotheken uitgezet worden, want onder punt 2 zagen we, dat de bank in staat moet zijn direct over grote sommen te kunnen beschikken. Het nadeel van een hypotheek uit een oogpunt van liquiditeit is, dat ze niet beleenbaar is en dat men met minstens 3 maanden moet opzeggen. Opzegging kan bovendien sommige mensen in moeilijkheden brengen.

Daarom kiest de spaarbank naast de hypotheek ook andere beleggingen, die wel aan het doel beantwoorden, namelijk effecten enz. Deze immers kunnen direct beleend worden.

Van belang is, dat niet in „papieren" wordt belegd, welke aan grote koersirisico's onderhevig zijn en die dus een uitgesproken speculatief karakter hebben. Vandaar dat onze instellingen zich hier in hoofdzaak bepalen tot obligaties van staat, provincie en gemeente, zoals dit in hun jaarverslagen ook voor iedereen te controleren is.

In verband met het onder punt 2 genoemde moet de gehele belegging in een goede onderlinge verhouding staan. Deze verhouding wordt door de aard van het bedrijf bepaald en zal dus voor een spaarbank anders zijn dan bijvoorbeeld voor een levensverzekeringsmaatschappij. De grote moeilijkheid blijft altijd de juiste verhouding te bepalen, want niemand kan tevoren zeggen, hoeveel bij een mogelijke run op de spaarbanken opgevraagd zal worden.

Het spreekt vanzelf dat, als het getij verloopt, ook de bakens tijdig verzet dienen te worden. Het bepalen van dit tijdstip is voor een zaak van het grootste gewicht.

En het pleit zeker voor de stuurmanskunst van degenen, die aan onze spaarbanken aan 't hoofd staan, dat zij er niet alleen in geslaagd zijn aan alle verplichtingen in de achter ons liggende periode van hoogspanning te voldoen, maar tevens nog de liquiditeitspositie konden verbeteren. Het nuchtere, maar toch veelzeggende feit, dat thans bij onze spaarbanken de inlagen de opvragingen weer overtreffen, is het beste compliment voor het gevoerde beleid en 'n symptoom van groot vertrouwen in eigen werk, dat ook hier zulke mooie resultaten heeft opgeleverd.

L. B.

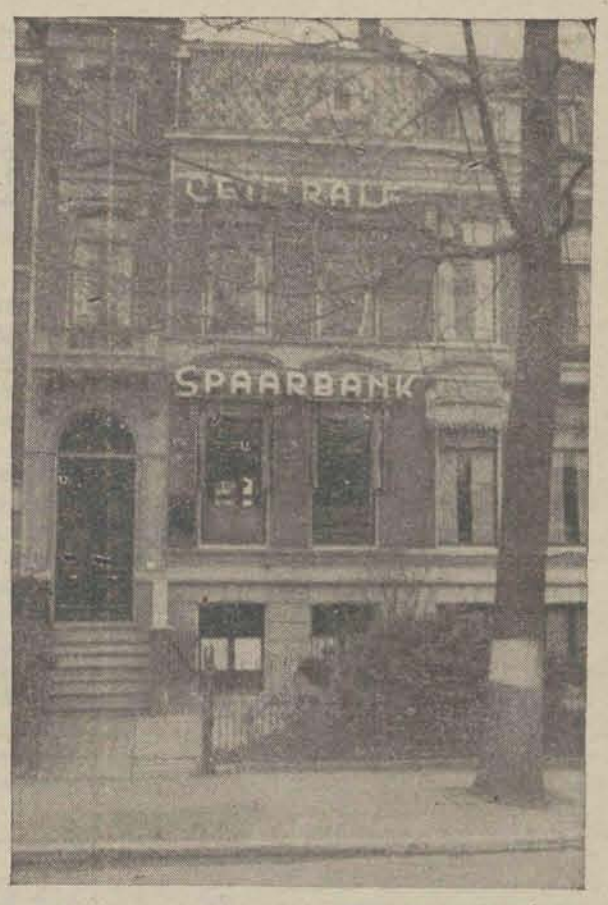

De Centrale Spaarbank, die gevestigd is aan de Biltstraat te Utrecht

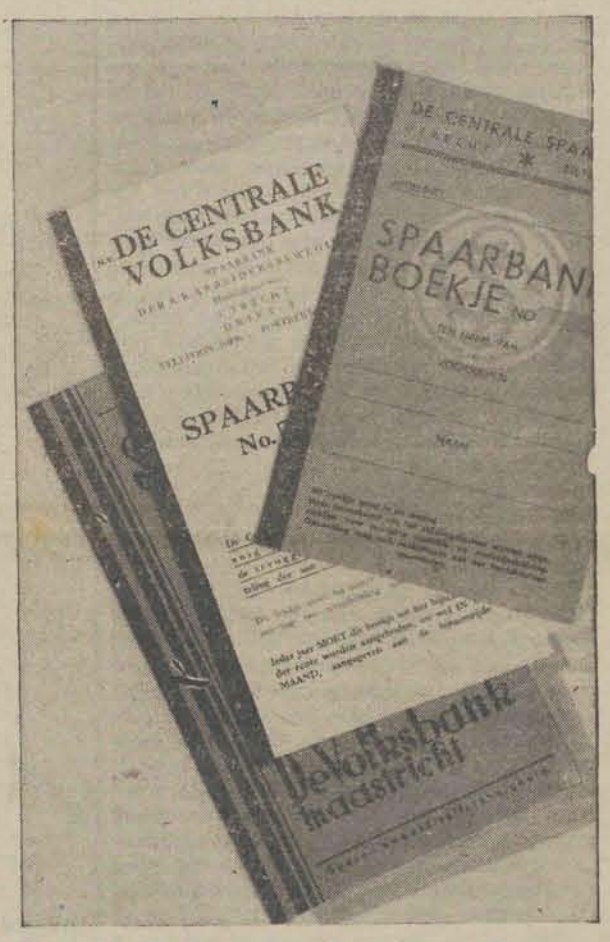

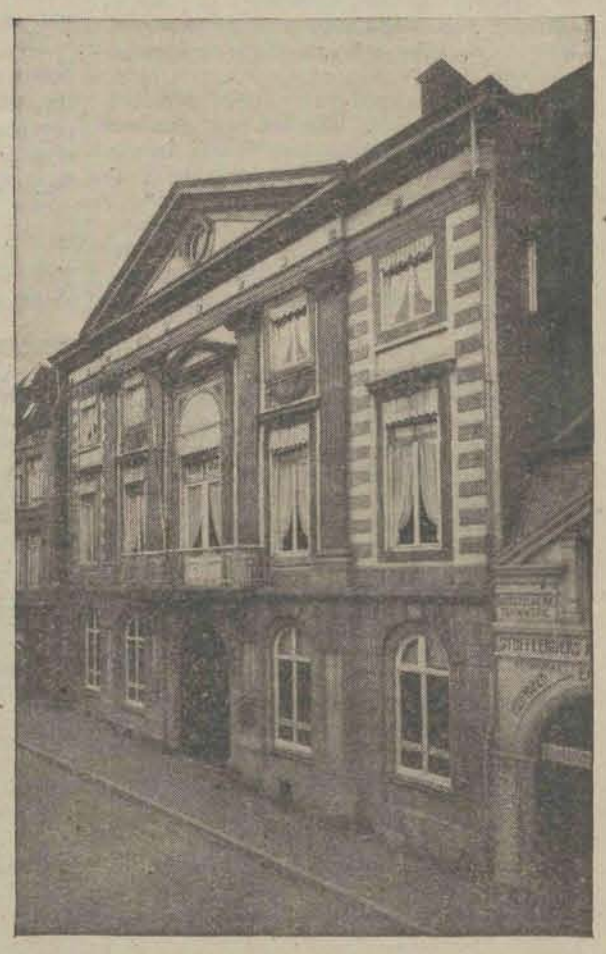

Gebouw aan de Grote Gracht te Maastricht, waarin de Centrale Spaarbank „De Volksbank" gevestigd is

ONS HUISHOUDEN

Een nieuw voedingsmiddel

Het ei is een zowel door leken als deskundigen op voedingsgebied gewaardeerd voedingsmiddel. De voedingswaarde is groot; niet alleen dat een goed percentage proteïne en vet aanwezig is, maar bovendien bevat de dooier allerlei minerale zouten en ook vitaminen.

Het is een zeldzaamheid, dat al deze bestanddelen bij elkaar in één voedingsmiddel voorkomen en het behoeft dan ook niet te verwonderen, dat dit kostbare materiaal, dat feitelijk de natuurlijke bestemming heeft, er tijdens een broedtijd van 21 dagen een levenskrachtig kuiken uit te vormen, al sinds de vroegste tijden door den mens als voedsel begeerd werd.

Zacht of hard gekookt, gebakken en in tal van andere vormen, komt het regelmatig op onze dis; maar bovendien worden eieren, hetzij in hun geheel, hetzij dooier of wit afzonderlijk, in gebak en andere lekkernijen en ook als toevoeging of hulpmiddel bij de bereiding van allerlei gerechten aangewend.

Zo gebruikte tot voor kort iedere Nederlander aan tafel en in zijn spijzen gemiddeld ± 125 eieren per jaar, een bewijs van de algemene waardering. Daarin is nu verandering gekomen; de eieren zijn schaars en we voelen het gemis, vooral bij ons werk in de keuken. Een geklutst ei bij het paneren van vlees garandeerde een smakelijk, sappig coteletje; een geklutst ei door het gehakt hield dit los en tegelijk gebonden; het met suiker stijfgeklopte wit was onmisbaar voor het luchtig maken van zelfgebakken koek, taarten en kleinere gebakjes, die met het opgespoten eiwit tevens versierd worden; men roerde het geklopte wit door vla's en vruchtenpuddingen om deze luchtig te krijgen en men streek het over rijst- en gortschotels om ze in de oven een smakelijk bros bruin korstje te geven, om nog maar niet te spreken van het ei als bindmiddel voor sauzen, bij de bereiding van dranken en nog veel doeleinden meer.

Dus heeft men in de nood naar een vervangingsmiddel van eieren gezocht en men heeft het gevonden ook, niet voor de dooier, meer voor het wit, waarop het voor keukendoeleinden ook voornamelijk aan komt.

Dat vervangingsmiddel is niet van kunstmatige aard, het is van dezelfde kom-af als eieren, van dierlijke oorsprong, het is het eiwit, het proteïne uit de koemelk. Bij het ontromen van de melk blijft het overgrote deel van het eiwit, het proteïne, in de zogenaamde ondermelk achter, en na de room wordt dan dit belangrijke vaste melkbestanddeel aan de vloeistof onttrokken. Oorspronkelijk bestemd voor de voeding van het pas geboren koeienkind, is ook het melkeiwit een voedingsmiddel van hoge waarde en gemakkelijke verteerbaarheid.

Het wordt als een poeder in bussen in de handel gebracht onder de naam „Milei", een verbinding van de woorden Milk en Eiweiss; het procédé is een Duitse vinding.

De eigenschappen van „Milei" zijn vrijwel gelijk aan die van het wit van een ei, zoals wij hierboven beschreven. In alle gevallen, waarin we tot nu eieren in de keuken gebruikten, kunnen we dan ook dit „Milei" nemen. Dit is een aangenaam bericht, omdat we de ervoor geëigende spijzen weer hun oude smakelijkheid, ooglijkheid en voedingswaarde kunnen hergeven.

Twee theelepels „Milei" hebben ongeveer de voedingswaarde (eiwitwaarde) van een heel ei of van het wit van twee eieren. Deze twee theelepels poeder lost men op in vier eetlepels koud water. De oplossing is dan direct geschikt voor het paneren van vlees of om in het deeg van taarten en gebakjes te gebruiken enz. Precies zoals vroeger het wit van het kippenei, klopt men nu het opgeloste „Milei"-poeder stijf en wenden het voor alle doeleinden aan die we hierboven al noemden.

Het is de moeite waard, om van dit nieuwe voedingsmiddel notitie te nemen, want veel spijzen zullen we ermee weer op de oude smakelijke wijze kunnen bereiden. Dit is van belang, omdat de smakelijkheid der spijzen van invloed is op haar verteerbaarheid en dus op hun voedingswaarde. En nu de maaltijden niet altijd meer van dezelfde kwaliteit en hoeveelheid kunnen zijn als voorheen, speelt de volledige vertering van wat we nuttigen een voornamere rol dan vroeger.

Een andere aanbeveling voor „Milei" is, dat we door het gebruik ervan de kippeneieren die we op onze bonnen krijgen niet meer in de keuken behoeven te gebruiken, maar dat we die geheel bestemmen kunnen voor zwakke of zieke huisgenoten en voor de kinderen, die alleen de in de dooier aanwezige voedingszouten en vitamine zozeer van node hebben.

Tenslotte moeten we echter niet alleen maar de genoemde mogelijkheden die „Milei" biedt, maar moeten we ook de voedingswaarde, het hoge eiwitgehalte ervan in het oog houden. Nu door de verminderde hoeveelheid vlees, vis, kaas en eieren het eiwitgehalte van ons dagrantsoen ongetwijfeld lager is dan voorheen, kunnen we dit gehalte met behulp van „Milei" weer op het peil van onze behoefte brengen, wat vooral voor groeiende kinderen, die veel eiwit (proteïne) nodig hebben, van nut kan zijn. Bovendien zal het een waardevol, versterkend middel zijn voor hen die een eiwitrijk diëet moeten volgen.

WILMA MÜNCH.

EEN TIP!
Biefstuk wrijft u in met zout. Uit hygiënisch oogpunt neemt u daarvoor natuurlijk verpakt zout, dus Jozo of Nezo.

Waar is moeder?

Acht jaar ben je. Een gewone jongen. Met een gelapte broek en een niet-onberispelijke trui. „Waarom laat je je mouwen altijd zo lang op je handen hangen? Dat staat zo lummelig; sla je manchetten toch om!" Een doodgewone jongen, een beetje groezelig, behalve natuurlijk als je pas in 't bad bent geweest. Mooi haar heb je ook al niet; 't zit doorlopend in de war en meestal is het te lang. O ja, als je er een pond vet op smeert, of wanneer je zo van den kapper komt! Maar vet kost ook centen en de kapper is met de oorlog vijf cent opgeslagen; eerst vroeg hij 15, nu 20. Daar is geen betalen an. Een keer heeft vader je haar zelf geknipt (voor de zuinigheid), toen had je net meisjeshaar. Neen, veel eer is er niet aan je te behalen; er is niet veel moois aan. Alleen je hart, dat is van goud, of tenminste van zilver. Doch daar weet niemand iets van, want je hart zit binnen in je lijf.

De meester is een fijne meester. Soms vertelt hij van Michiel de Ruyter, of hij leert je een lied van 16 coupletten. Vanmorgen zei hij: „We gaan straks wandelen!" Zo maar op Vrijdagmiddag. Dat kan met de kolennood. 't Is een fijne wandeling geweest; je bent langs een grote tuin gekomen met een reuzenzonnewijzer er in en daar heeft de meester alles van uitgelegd. Je hebt over een sloot gesprongen en, voor wien het wou, heeft de meester elzentakken afgesneden met 'n vlijmscherp mes, pas geslepen. „Natuurlijk, ik wil ook graag elzekatjes hebben; mijn moeder houdt er dol van."

„Moe, waar bèn u?" heb je in de gang gegild. Een stem riep terug: „Moeder is naar de stad!" Jij de keuken door en ruts naar buiten, vóór een van je zusjes kon zeggen: „Let 'ns op de melk", of „Dek de tafel vast," of „Help jij Roosje met de pap." Jij weg en naar de bus, moeder tegemoet. Ze zal eventjes ogen opzetten: „Jongen, wat een verrassing..... wat vind ik dàt heerlijk!" Nu schiet je iets leuks te binnen. Je kleine zusje heet Elisabeth. Elsje, zegt moeder tegen haar, lief Elsekind. Nu hou jij je handen op je rug: „Moeder, u weet nooit wat ik meegebracht heb." En wanneer moeder het helemaal niet raden kan, zeg je: „Elzekatjes voor Elsekind." Dan zal je moeders tas dragen in je ene hand, de katjes in je andere. Of als de tas erg zwaar is, dan ruilen: jij de tas, moeder de elzen. Zo hoort het.

Al twee bussen zijn voorbij gegaan je staat er alleen, klein en koud..... eindelijk in je eentje terug naar huis: als de takken in het bruine kruikje bij moeders bord staan, is 't óók nog een verrassing.

Wanneer je in de huiskamer komt, zakt de teleurstelling diep, diep in je. Ze zitten allemaal om de tafel — moeder ook! „Jongen, waar kom jij vandaan? Je moet zorgen op tijd te zijn... Wat een prachtige katjes! Kom maar gauw. We zijn warempel haast klaar....."

Niet huilen nu, o niet huilen! Je bent een grote jongen, acht jaar, bijna negen... Grote jongens huilen niet... nooit!

't Is Vrijdagavond, dan moet de schone was worden weggeborgen. „Ik heb er eigenlijk geen zin meer in; 't is al zo laat," zegt moeder tegen vader, „maar ik zal 't toch nog even doen, morgen met de Zaterdag is 't weer te druk."

.....Ja moeder, doe 't maar, daar heb ik op liggen wachten; de kleintjes slapen; nou kan ik alles vertellen, waar de anderen niks mee te maken hebben; ze hoeven d'r eigen niet overal mee te bemoeien: alles van deze middag..... „Moeder!!"

„Hemel, ben jij nog wakker?"

En terwijl zij heen en weer dribbelt van de wasmand naar de kast en stapeltjes maakt en zucht, omdat de jongens nooit hun plank netjes houden, ga je vertellen van de zonnewijzer, van de zonnewijzer, van de schaduw, die er over loopt, net als een donker streepje en waar je aan kunt zien, hoe laat het is..... en van de kleine kalfjes, moeder, en van de witte lammetjes..... wat zou dat fijn zijn voor Roosje, moeder, zo'n lammetje om mee te spelen..... en van de grote sprong, die je gemaakt hebt over de sloot..... ongelogen zo breed..... wel met een flinke aanloop natuurlijk, en van de dikke bossen afgesnoeide takken..... hadden wij die maar voor de kachel!... en van de volkstuintjes... ze zijn al aan 't aardappelen poten; onze meester zegt: 't is nou de tijd... dan mag vader onderhand ook wel opschieten... en van 't mes van den meester: 't ging met een oervaart door de takken heen...

Als moeder „Hè, hè!" gezegd heeft, „ik ben blij dat ik klaar ben" en je een zoen geeft, dan is het goed, dan is het helemaal goed, dan kun je lekker gaan slapen tot de volgende ochtend toe. Maar eerst: „Moeder, die katjes, weet u, voor wie die eigenlijk waren?"

„Voor mij, denk ik."

„Niks hoor, elzekatjes voor Elsekind!"

Waar is moeder?

Eigenlijk moest ze altijd thuis zijn. Want daar kán een kind naar huis komen, een kleintje eerst, een grote later, met een mooi verhaaltje, een aardig bedenksel, een vrolijk plan, met een teer geheim, een dringende vraag, met boze gedachten, met klein of groot verdriet...

Moeder-thuis.

En wanneer ze al een keer weggaat, dan moet haar kind weten, waar ze is,

hoe laat ze thuis komt,
welke weg ze zal nemen.
Zo is het — en het is niet anders!

C. BOUDENS-VAN HEEL.

C. B.-C. te 's-H. Veel dank voor uw hartelijke brief. Alle goeds tegen Juni.

URBI ET ORBI

„Zóó hoort het"
door
TOOS POST
In keurig bandje f 1,25
3e druk

Een boekje over de étiquette, maar dan één waarvan **P. Hier. Rongen O. C. R.** schrijft: „Neemt en leest. Het zal een verfrissing, een verfijning worden voor héél Uw doen en laten."

In den boekhandel en bij
URBI ET ORBI
Ondiep 6 - Utrecht
Giro 315927

SCHAAKRUBRIEK

Correspondentieadres: Drs. Th. C. L. Kok, Assendelftstraat 17, Den Haag

Ter oplossing eindspel no. 309.

Al te gemakkelijk is de opgave ditmaal niet, maar zoveel te meer genoegen beleeft men aan de oplossing, wanneer die eenmaal is gevonden.

Natuurlijk is het een klein kunstje zich van de zwarte pionnen op de a- en d-lijn meester te maken, maar 't gaat er om de patstelling van den zwarten koning op te heffen zonder dat de h-pion kan promoveren.

Inzendingen tot 27 Maart.

No. 309

J. Moltschanowski

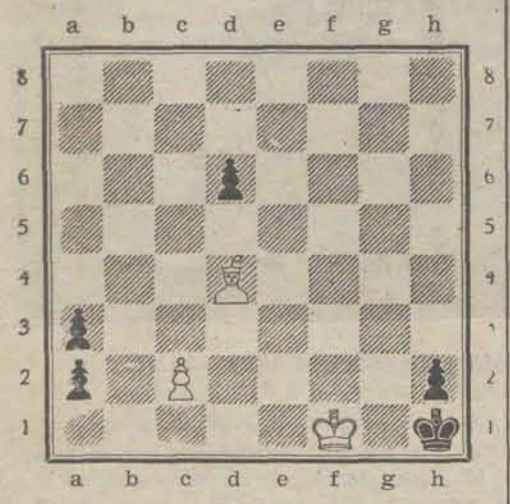

Wit begint en wint

Euwe—Aljechin

Nu het internationale schaakleven uiteraard geheel stil ligt, kan het geen kwaad nog eens terug te denken aan de twee in Nederland gehouden matches om het wereldkampioenschap in 1935 en 1937. De belangstelling van het grote publiek hiervoor is natuurlijk reeds lang verdwenen, doch de gespeelde partijen zullen hun waarde blijven behouden voor de schaakwereld.

Hieronder laten wij daarom nog eens de eerste partij van de revanche-match volgen.

Wit: Dr. M. Euwe.

Zwart: Dr. A. Aljechin.

1. **d2—d4, d7—d5.** 2. **c2—c4, c7—c6,** 3. **Pg1—f3, Pg8—f6.** 4. **Pb1—c3, d5×c4.** Dit is de consequentie van de zet c6. Zwart dreigt thans b5 te spelen en zo de pion te behouden. In ieder geval geeft deze variant een lastig spel, doch dit geldt in zekere zin ook voor de verdediging met e7—e6, Pbd7, Le7, enz., waarbij zwart steeds enigszins gedrukt komt te staan. 5. **a2—a4** (verhindert b5), **Lc8—f5.** Als zwart deze zet niet doet kan wit met e2—e4 een sterk centrum formeren. 6. **Pf3—e5.** Deze moderne voortzetting is wel beter dan 6. e3 en 7. Lc4:, waarmede wit eveneens de pion terugwint. De bedoeling van Pe5 is echter het mogelijk maken van de opstelling g2—g3 en Lg2. 6. ....., **Pb8—d7.** 7. **Pe5×c4, Dd8—c7.** Voorbereiding van e7—e5, waarmede zwart zijn spel open wil gooien. Onderneemt zwart zo iets niet, dan komt wit vrij snel beter te staan door de vluggere ontwikkeling zijner stukken. 8. **g2—g3, e7—e5.** 9. **d4×e5, Pd7×e5.** 10. **Lc1—f4.**

Dubbele aanval op het gepende paard. Zwart verdedigt zich met 10. ....., **Pf6—d7.** 11. **Lf1—g2, f7—f6.** Het paard op e5 staat wel tweemaal verdedigd, maar de situatie blijft toch steeds gevaarlijk en daarom kan zo'n extra steuntje geen kwaad. 12. **0—0, Ta8—d8.**

Lange rochade is niet beter, maar slechter dan de enkele torenzet, want de koning zou op c8 zeer onveilig staan. 13. **Dd1—c1, Lf5—e6.** Het paard op c4 staat voor zwart nogal onaangenaam; hoe eerder het daar verdwenen is, hoe liever. 14. **Pc3—e4** (zie diagram no. 310).

Een leerzame stelling. Staat zwart op c3, dan komt wit iets in het voordeel: 14. ..... Lc4: 15. Dc4:! Pc4: 16. Lc7:, Td8. 17. Lf4 en de twee witte lopers beheersen het spel (17....., Pb2:? 18. Tfb1, Pc4. 19. Tb7:). 14. ....., **Lf8—b4.** Een zet, die er niet zo sterk uitziet als 14. ..... Le7, waarmede zwart een solide positie in kan nemen. 15. **a4—a5!** De kansen van wit liggen op de damevleugel, waar bijna alle witte stukken op gericht zijn (zie

No. 310.

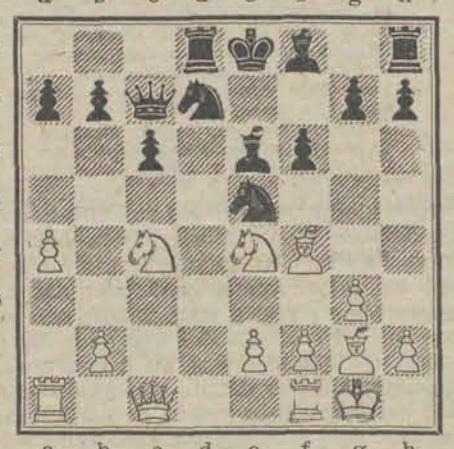

Stelling na 14. Pe4.

vooral Lg2 en Lf4). Daarom probeert dr. Euwe die stelling zoveel mogelijk te verzwakken. 15. ....., **0—0,** 16. **a5—a6** (ook 16. Ta4 was een goede zet geweest). 16. ... **b7×a6?** Speelt wit in de kaart, daar nu alle pionnen op de damevleugel zwak zijn. Beter was bijvoorbeeld 17. b6 geweest. 17. **Pc4×e5, Pd7×e5.** 18. **Pe4—c5!** Wit heeft met het slaan op a6 geen haast; de pion krijgt hij toch wel. Thans dreigt er zowel Pe6: als Pa6:, terwijl 18. ....., Lc8 fout is wegens 19. Le5:, De5: 20. Dc4† met stukwinst. 18. ....., **Lb4×e5.** 19. **Dc1×c5.**

(Wordt vervolgd).

Uw Zenuwen worden gekalmeerd en gesterkt en Uw slaap wordt weer rustig door het gebruik van **Mijnhardt's Zenuwtabletten**
Glazen Buisje 75 ct. Bij Apoth. en Drogisten

WE MAKEN:

EEN GANGLANTAARN

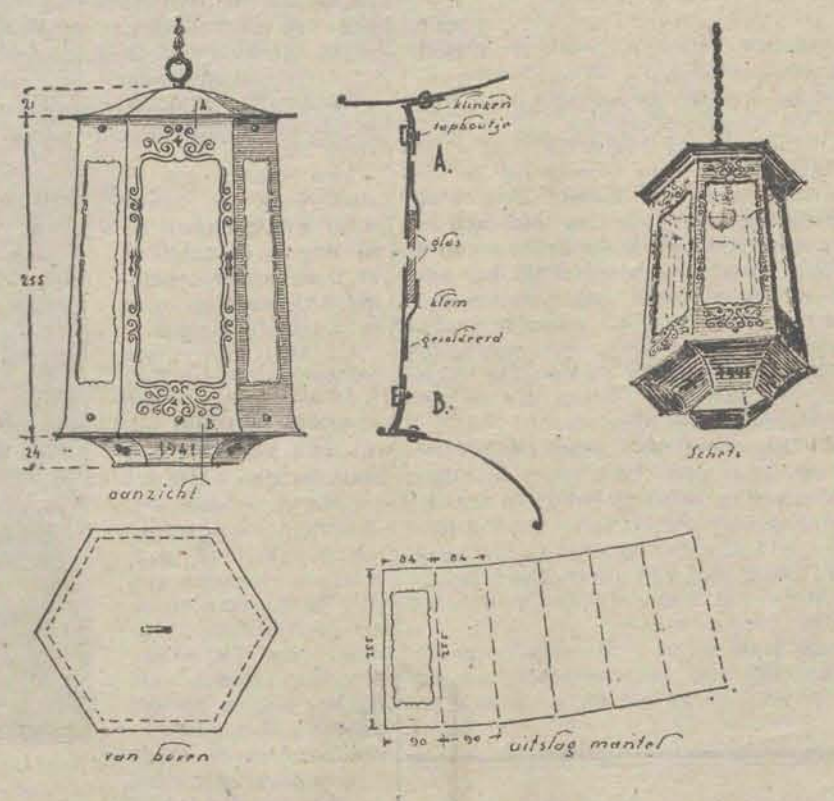

Voor deze keer hebben we weer iets voor den koperslager. De vraagsteller had twee dingen op zijn verlangenslijstje staan, namelijk een ganglantaarn en een schemerlamp. Ik beloof hem dat de schemerlamp zal volgen, maar hij moet dan enige weken geduld hebben.

Nu de ganglantaarn. Als eis mogen we stellen dat er licht van uit kan gaan, al is dat uiteraard voor een gang niet veel, en bovendien moet het een sieraad zijn. Ik raad mijn werkers aan om aandachtig de voortreffelijke artikeltjes in dit zelfde blad te lezen van „Theo Reticus" getiteld: „Bij de bron", en dan de bladen van 5 of 6 weken terug nog eens opzoeken. In die artikeltjes wordt zo eenvoudig, en daarom zo helder uiteengezet dat een lantaarn maken die licht geeft zonder meer, zuiver nuttigheid is, dus terwille van het stoffelijk leven, terwijl, wanneer we van die lantaarn tevens een sieraad maken, de liefde die in ons is tot uiting komt en onze geestelijke vermogens streelt.

Het werkstuk kunnen we onderscheiden in een mantel, dat zijn de zes opstaande zijden samen, de afsluiting beneden, de kap met fitting en ring boven, en dan bovendien de ketting voor het ophangen.

Allereerst dus de mantel, waarvoor we op de gebruikelijke wijze een uitslag maken door al de zes zijden naast elkaar af te tekenen, zoals de schets dat aangeeft. Vervolgens worden de vensteropeningen ingezaagd volgens het bewegelijke profiel, terwijl daarna elke zijde van een versiering wordt voorzien die bestaan uit het ingezaagde vensterprofiel volgende krulmotieven. Deze krulmotieven worden eveneens ingezaagd zodat een a-jour bewerking ontstaat waar straks het licht doorheen speelt. Hierdoor zal deze versiering overdag als een donkere, en 's avonds als een lichte versiering aandoen. Als alle zes zijden zodanig bewerkt zijn kan tot het omzetten worden overgegaan, de tegen elkaar passende kanten solderen. Boven en beneden worden de zeskanten een weinig uitgedreven zodat een even gebogen lijn ontstaat.

Op enkele plaatsen worden aan de binnenzijde klemmen gesoldeerd voor het vastzetten der glasruitjes.

De kap en het onderstuk kunnen op dezelfde wijze worden behandeld en uitgedreven, maar het is ook mogelijk deze uit zes aparte stukken te maken en dan te solderen. De laatste methode is makkelijker, doch de eerste veel fraaier.

In onderstuk worden in drie vlakjes een kruisje gezaagd en in de andere drie vlakjes respectievelijk een jaartal, een monogram e.d.

Het gehele werkstuk te maken van koper (rood of geel) de oppervlakten even licht te kloppen zodat er een lichte hamerslag op komt, maar vooral niet van die geweldige putten slaan, maar heel even. De ruitjes te nemen van zacht-lichtgeel antiek glas.

ARCHITEKT.

Paasviering in de huiskamer

IN IEDER KATHOLIEK GEZIN EEN PAASGROEP

De Paasgroep, waarvan wij in de voorafgaande weken de werkmodellen afdrukten, is een onderdeel van de Paasactie van de Vrouwelijke Jeugdbeweging in het diocees Haarlem en opgenomen in de keurig verzorgde en inhoudrijke campagne-map „Lumen Christi", door haar uitgegeven om ook het Paasfeest dieper in de katholieke gezinnen te doen beleven.

Hoewel Pasen het hoogste feest van het kerkelijk jaar is, is het toch niet, gelijk Kerstmis, als huiselijk feest, zo diep onder het katholieke volk doorgedrongen.

Daarom is de strekking van de campagne „Lumen Christi" het hoogtepunt van het Kerkelijk Jaar „het Paasgebeuren" zo levendig mogelijk voor ogen te stellen, Jesus te volgen in Zijn lijdensweek, en de grote betekenis van Zijn Verrijzenis voor het Christendom nader te belichten, en wel zo, dat daaruit in allen, die aan deze campagne deelnemen groeit: een vernieuwd en verdiept geloof in den triomferenden Christus, Wiens volgelingen wij zijn.

De werkmap „Lumen Christi" — te bestellen bij de Cultuurraad van de Vrouwelijke Jeugdbeweging voor Katholieke Actie, Koningslaan 30, Amsterdam (Z.) bevat, behalve de door ons afgedrukte werktekeningen nog zeer veel ander nuttig materiaal.

Om nu de Paasactie op practische wijze te propageren, werd in Den Haag een Paas-tentoonstelling gehouden, bedoeld en als zodanig zeer geslaagd als een uitbeelding van het Paasgebeuren in werken van katholieke kunstenaars en in eenvoudig houtzaagwerk door leden van de Kath. Vrouwelijke Jeugdbeweging. Hieronder vindt de lezer een foto van de afgewerkte Paasgroep, naar hetzelfde model als in ons blad werd afgedrukt.

De idee om het Paasgebeuren dichter tot ons katholieke volk te brengen, óók door het tot de verbeelding van het publiek sterk sprekende middel van de voorstelling door beeldjes, heeft bij onze katholieke kunstenaars bijval gevonden. Daartoe aangezocht stelden enkelen hunner werk voor de tentoonstelling beschikbaar. Door zelf een Paasgroep te maken, helpen zij daardoor mede het doel met de tentoonstelling beoogd, bevorderen.

Zo was op deze tentoonstelling werk te zien van P. Biesiot (Den Haag), Wim Harzing (Driebergen), mej. B. W. Heine Maastricht), Albert Meertens (Berg en Dal), Stephan Uiterwaal (Utrecht), Charles Vos (Maastricht) en de Vrouwe van Nazareth Lydia Mulders, die een Paasgroep, bestaande uit artistieke popjes in Oosterse kledij en een zestal door haar vervaardigde Paassymbolen (wandversieringen) inzond. Ook is er nog een fijnbewerkte Paasgroep van kapelaan De Goede (Wervershoef).

Na Den Haag is Rotterdam aan de beurt, waar dezelfde tentoonstelling gehouden wordt van 28 tot 31 Maart in de Rotterdamse Kring, Eendrachtsweg 12 en dan volgt Amsterdam (plaats nog nader bekend te maken) van 4 tot 7 April aanstaande.

„In ieder katholiek gezin een Paasgroep!" Dat is het wat de Vrouwelijke Jeugdbeweging met haar Paascampagne tracht te bereiken.

Frans Hals, de realist

DE TRIOMF VAN HET SCHILDERSAMBACHT

Nadat Vlaanderen — in de 15e eeuw — het Romanisme in de kunst had gekend, ging ook ongeveer een eeuw later Noord-Nederland de aandacht meer en meer richten naar Italië. In het destijds in kunstzaken toonaangevende Haarlem woonde Karel van Mander, schilder en criticus en zeer gezien heerschap. Hij had lange tijd Italië bereisd en terug in het vaderland stichtte hij met zijn kunstbroeders Cornelis Corneliszoon van Haarlem en Hendrick Goltzius in 1583 de Haarlemse schilderacademie, waar de kunst gretig de Italiaans-theatrale kant uitging.

Had in Vlaanderen echter Pieter Bruegel de Oude tegen de Italianiserende mode stand gehouden, bij ons kregen we Frans Hals, die met zijn driftig gepenseelde werk als het ware schijnt uit te roepen: blijf toch jezelf!

Frans Hals! De kroniekschrijver Theodorus Schrevelius prijst hem in zijn geschiedenis van de stad Haarlem als een kunstenaar „die duer een onghemeyne manier van schilderen die hem alleen eyghen is, bijna alle overtreft, want daer is in syn schildery sulke forse (= kracht) ende leven dat hy temet de natuyr zelfs schynt te braveren met syn penceel, dat *spreecken alle syne conterfeitsels, die hy* ghemaeckt heeft, ongheloofylycke veel die so ghecoleert (= gekleurd) syn, dat se schynen asem van haer te gheven ende te leven."

Van Frans Hals' jonge jaren is zeer weinig bekend, Waarschijnlijk in 1580 werd hij in Mechelen of Antwerpen geboren als de zoon van den droogscheerder en lakenwever Franchois Hals en Adriaen tegen van Geertenryck. Reeds als jongen kwam hij met zijn ouders naar de Noordelijke Nederlanden; het gezin vestigde zich in Haarlem, waar in 1591 hun tweede zoon Dirk Hals — die eveneens schilder werd — is geboren. Zijn doopacte van 19 Maart 1591 berust in het Haarlemse gemeente-archief.

Hierboven was reeds sprake van Van Mander's Academie. In het Frans Halsmuseum te Haarlem kan men nu nog de omvangrijke doeken van die schilderschool zien, pompeuse tonelen — ja waarlijk, theater! — waarop de jeugdige Frans Hals zijn ogen zal hebben uitgekeken, maar waarbij deze eenvoudige knaap zich wel niet zal hebben thuisgevoeld.

De jonge Frans Hals kwam bij Van Mander in de leer. Maar hij verstond geen Italiaans, hij trachtte het zijn meester ook niet na te stotteren. Integendeel, in Van Manders Academie ging Hals een mondje vol Hollands praten van het zuiverste water; hij werd de baanbreker voor een typisch Nederlandse kunst. Op frappante wijze heeft hij het karakteristieke gezicht van onze welvarende Gouden Eeuw uitgebeeld, daarbij in zijn uitbundigheden zijn Zuidelijke aard verradend.

Op ongeveer 28-jarige leeftijd trouwde Hals met de rijke Anneke Hermans, die de moeder werd van zijn zoon Harmen. Toen dit kind vier jaar was, stierf de moeder, en de vader, nadat hij een tijd in Antwerpen had gewoond, hertrouwde met Lysbeth Reyniers, een meisje van eenvoudige afkomst. Uit dit tweede huwelijk werden zes zoons en drie dochters geboren; vijf jongens traden, zij het dan met minder kunstzinnig succes, in de voetstappen van hun vader en van vaders broer, oom Dirk, den genreschilder, wiens bekendheid wel geleden heeft in de schaduw van Frans' genie.

Karel van Mander, stichter der Haarlemse Academie

Is de kennis van Frans Hals' huiselijke omstandigheden van belang bij het beschouwen van zijn kunst? Zeer waarschijnlijk wel, want de zorg voor zijn talrijk gezin heeft hem zeker gedreven in de richting waarin hij uiteindelijk beroemd is geworden als geen ander. Frans Hals werd portretschilder, het was zijn noodlot om de kost te verdienen met portretten te schilderen van zijn welvarende tijdgenoten, die zich, prat op hun sier en lijfelijke omvang lieten afbeelden.

Ook Rembrandt was groot als portretschilder, maar groter nog werd deze door de uitbeelding van wat leefde in zijn gedachtenwereld; Rembrandt veroorloofde zich, zijn financiële ondergang ten spijt, de uitleving van zijn persoonlijke scheppingsdrang, al was daar dan vaak geen „markt" voor te vinden.

Frans Hals evenwel moest zich, gedreven door de zorg van zijn grote huishouden, de armen van het lijf schilderen om de vele opdrachten voor portretten gereed te krijgen. En zo werkte deze kunstenaar als 'n ambachtsman. Of neen, deze ambachtsman werkte als een kunstenaar. Want tot welk een ongekende hoogte van schilderlijk kunnen heeft Hals het portret sterk opgevoerd!

Van Hals' jeugd- en studiewerk is niets meer overgebleven en zo begint de schilder in onze kunstgeschiedenis te leven op ruim dertigjarige leeftijd

Uit 1611 dateert het portret van Jacob Zaffius en als dit het eerste in opdracht gemaakt portret van Hals is, dan heeft hij in Haarlem snel bekendheid gekregen, vermits hij vijf jaar later de officieren van de Sint Jorisdoelen op het doek bracht. Voorname en kapitaalkrachtige heren als zij kozen zich immer gaarne den besten schilder van de stad!

Tien jaar later deed de Cluveniersdoelen bij Hals eenzelfde bestelling en in hetzelfde jaar moest de schilder nog eens de mannen van Sint Joris al etend portretteren.

In de tussenliggende jaren kwamen de beroemde „rondjes" tot stand, kleine ronde portretjes van kinderen, waarvoor Hals de modellen binnenriep van de straat of tegen ging op het nog bestaande Visserspad.

A. B.

(Wordt vervolgd.)

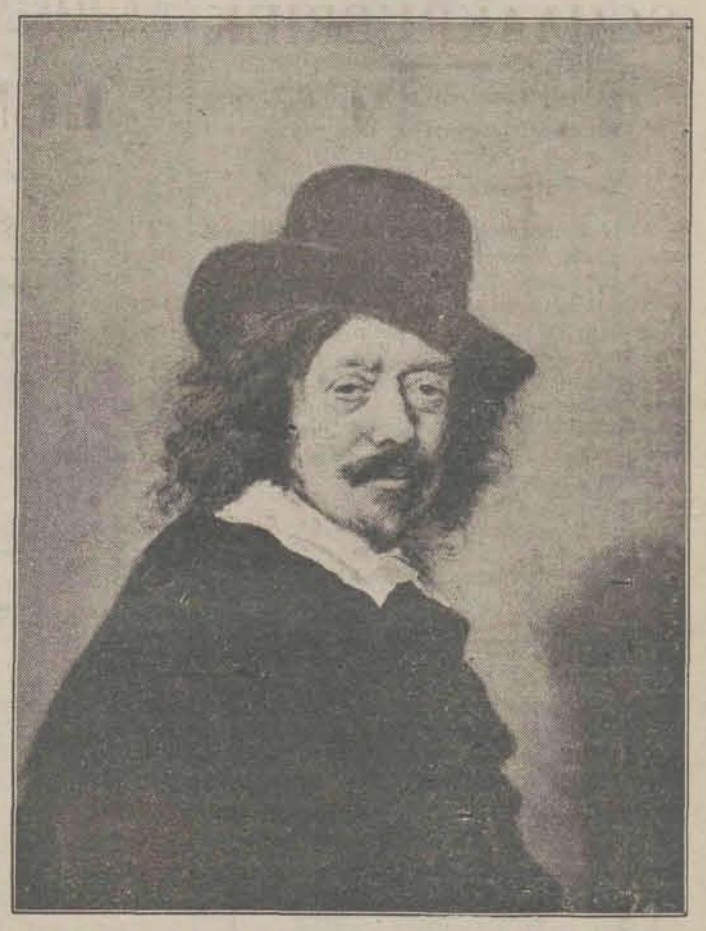

Frans Hals, zelfportret 1648—1650

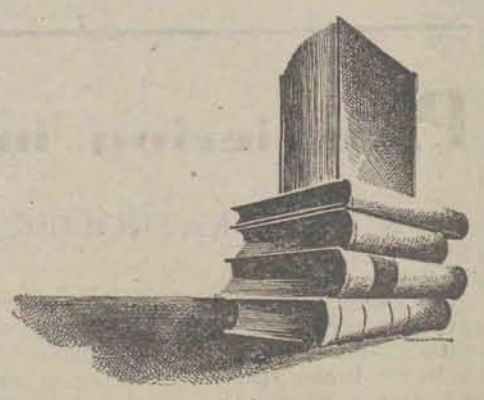

Letterkundige monumenten

XI

„VAN DEN VOS REINAERDE"

(Vervolg)

Als Tibert de kater aldus zijn hart lucht en zijn oom Reinaert[1]) verdedigt tegen de flauwe aanval van het hondje, komt hij op een gevaarlijk pad. Want Panser, de bever, die overigens zelf weinig schade heeft geleden, kan een verdediging als Tibert leverde niet verkroppen. Hij vraagt wat 't Tibert aangaat dat men zijn klachten voorbrengt. Reinaert is een schurk, een eerste klas rover, die elk middel te baat neemt om zijn doel te bereiken. Aldus vaart Panser tegen Tibert uit:

„Tibert, dunkt het u niet goed
Dat wij hier ons klachten uiten
Tegen Rein, dien guit der guiten?
't Is een moordenaar, een dief!
Niemand, niemand heeft hij lief,
.....
Pleegde Reinaert, gist'ren nog,
Pleegde Reinaert door bedrog
Niet de strafbaarst' euveldaad
Aan haas Cuwaert die hier staat!
Wie zag erger wetsvertreden
In een tijd van 's konings vrede.
Reinaert bracht hem in de waan,
Dat hij hem tot kapelaan
Konde maken met studeren.
Eerst moest hij zijn Credo leren.
Waarom hij hem, als een lam,
Tussen zijne knieën nam.
En zo gingen ze, of 't moest wezen,
Aan het zingen, aan het lezen

Zijn verwaandheid moest de oerdomme haas bijna met de dood bekopen, want Reinaert had natuurlijk gauw genoeg van het Credo zingen en greep de haas geducht in zijn grauwe vel. Panser kwam nog juist als reddende engel ter plaatse, maar niettemin staan de bloedige sporen nog op Cuwaerts lijf.

Na deze beschuldiging acht Isengrim het moment gunstig om zijn grove stem nog eens te laten horen. Reintje moet zo gauw mogelijk gehangen worden.

Maar de beste advocaat heeft nog niet gesproken. En zoals een goede pleiter zijn krachtigste argumenten voor het laatst bewaart, heeft Grimbaert de Das, een neef van Reintje, zich al de tijd kalm gehouden. Zoals bekend, hebben de woorden van den laatsten spreker het meeste invloed, zij blijven het beste hangen. En Grimbaert — die klaarblijkelijk te goeder trouw is, hoewel Reinaert hem natuurlijk ook om de tuin heeft geleid — steekt dan even voor de vuist weg een prachtige speech af. Jammer, doodjammer is het, dat geheel zijn fraaie pleidooi wel het tegenovergestelde moet uitwerken, als Canteclaer de haan met het laatste slachtoffer van Reins boeverijen komt aanstappen. Dubbel en dwars blijkt nu hoe een grote huichelaar Reinaert wel is — want aan Grimbaerts oprechtheid twijfelt men niet.

Grimbaert begint met de wolf bij de kop te nemen, die tegen Reinaert ook heel wat heeft uitgehaald; de wolf zijn vrouw deugde bovendien niet en de haas is een ezelsvel dat hij er zo inloopt. Gestolen worsten, ja, die kan men maar beter helemaal niet te berde brengen. Neen, het staat er heel anders bij:

„Reinaert is een eerlijk man.
Sinds de koning zijnen ban
Uit liet roepen en zijn vrede,
Weet ik niet wat hij misdede.
En hij leeft nu of hij waar'
Heremiet of kluizenaar
Met een haren kleed op 't vel.
Ja, dat draagt hij, 'k weet het wèl.
Iemand die hem gist'ren zag
Zei mij dat hij jaar en dag
Heeft beloofd geen vlees te eten,
Wild noch tam, gij moogt het weten.
't Wijdberoemde „Malperthuus"
Zijn kasteel en beste huus
Heeft hij sedert kort begeven
Om in eenzaamheid te leven
In een kluis; daar zit hij in.
And're kost of lijfsgewin
Denk ik niet dat hij nog heeft
Dan hetgeen men aan hem geeft
Als een aalmoes nu en dan
't Wordt een bleek en mager man,
Vastend voor zijn oude zonden.
Zo wordt Reinaert thans bevonden."
Toen dus Grimbaert pleitend stond
Kwam daar op de achtergrond
Van een berg af Canteclaer,
Voor hem droeg men op een baar
Ene hen geheten Coppe.
Reinaert had die bij de kroppe
't Hoofd moorddadig afgebeten
Dit nu moest de koning weten.

Toch klopte het pleidooi van Grimbaert wonderwel. Want Reinaert was ook bij Canteclaer met 'n schijnheilig gezicht zijn huichelpraatjes komen verkopen; dat hij geen vlees meer wou eten, dat hij oud en moe was en voor zijn ziel wou gaan leven enzovoort. Biddend was hij heengegaan, de schavuit. Maar dat hij zijn waakzaamheid liet verslappen, moest de haan duur bekopen: van zijn vijftien kinderen kwamen er elf in Reintjes maag en van zijn vrouw Coppe hebben de honden alleen het lijk kunnen redden.

Na dit droevige relaas kan de koning zich niet weerhouden sarcastisch tegen Grimbaert op te merken, dat zijn oom klaarblijkelijk zijn vasten streng onderhoudt. Om kort te gaan, Reinaert zal ten hove moeten komen en Bruin de beer zal hem gaan halen. Deze hoge heer krijgt van den koning nog een waarschuwing mee, maar e.n zo machtig man als ik, aldus Bruin, zal de vos wel in 't gareel houden. Hij trekt naar Malperthuus en kraamt meteen de hele boodschap uit. Reinaert neemt even de tijd om zich te bezinnen en doet dan open. Hij wendt voor dat hij ziek is, anders was hij al aan het hof geweest. Maar door armoe gedwongen had hij minderwaardig voedsel gebruikt. Bruin spitst zijn oren, zijn vraatzucht is meteen geïnteresseerd. En de vos legt hem in de luren. Hij deelt Bruin mee, dat honing zijn maag bedorven heeft. En Bruin, die daarop verzot is, kan zijn oren niet geloven. Hij smeekt de vos hem eraan te helpen. Hetgeen Reintje na veel loven en bieden eindelijk toezegt. Per slot geeft hij zelf niets om honing, maar als Bruintje trek heeft, er is genoeg.

De vos gaat met Bruin mee, naar het erf van timmerman Lamfroot. Hij spoort Bruin aan tot matigheid en wijst hem dan waar hij ze kan vinden: als hij met kop en poten diep in een gespleten boom gaat die op het erf ligt, heeft hij zoveel hij belieft. Op het moment dat Bruin zijn duik neemt, trekt Reintje de wig uit de boom. Bruin zet een keel op van geweld, waardoor de omwonenden toe komen snellen. En die gaan hem ongemakkelijk te lijf. Het kost hem het vel van kop en poten, eer hij kan ontsnappen. Wanneer hij troosteloos neerzit, komt Reinaert hem, doelend op zijn wonden, nog tergen:

„Waarom draagt ge een rode kap?
Zijt gij abt of wel prioor?
Hij kwam u wat dicht bij 't oor
Die de kruin u heeft geschoren.
Waarom hebt g'uw muts verloren
En uw handschoen uitgedaan
Zeker wilt gij zingen gaan
Uw completen en getijden?

Nadat hij deze satanische bespotting ook nog heeft moeten verwerken, trekt Bruin moeizaam, gekneusd en geknakt, naar het hof, waar koning Nobel in woede ontsteekt. Hij besluit, na zijn raad gehoord te hebben, een tweede afgezant te sturen. Kater Tibert is wel zwak, maar toch wijs en hij moet het baantje maar opknappen. Tibert heeft er niet van terug:

Tibert beefde waar hij zat.
„Koning," sprak hij, „'k ben voorwaar,
Slechts een arme sukkelaar,
'k Ben een klein verstoten dier.
Bruin, die sterk is en zo fier,
Kon u Reinaert niet doen winnen.
Wat moet ik dan gaan beginnen?

Ja, dat is alles goed en wel, krijgt Tibert ten antwoord, maar je bent slim en moet maar met list gedaan zien te krijgen wat geweld niet kan uitwerken.

Tibert gaat half levensmoe op pad. En hoe ook hij door eigen fouten ten val komt, zien we de volgende keer.

(Wordt vervolgd).

[1]) Spreek uit „Reinaart". De e geldt slechts als verdubbeling van de voorgaande medeklinker, evenals somtijds de i, gelijk we nu nog wel aantreffen in plaatsnamen als Oirschot, Oisterwijk, die gewoon Oorschot en Oosterwijk heten, zoals onze Brabanders het beste weten.

REDACTIE-ADRES:
BERKENSTRAAT 57, HAARLEM (NOORD)

Bondsraadsvergadering

Op Donderdag 15 Mei 1941, wordt in Den Haag in het gebouw Amicitia, Westeinde 15, onze Bondsraadsvergadering gehouden. Deze vergadering zal des morgens half elf beginnen

De AGENDA bevat:

1. Opening der vergadering en mededelingen door den voorzitter.
2. Vaststelling der notulen vorige vergadering.
3. Verslag van den secretaris over de werkzaamheden van het bondsbestuur over 1940, waarbij gelegenheid tot bespreking van het bestuursbeleid.
4. Behandeling van het financieel verslag van 1940.
5. Verslag van de commissie voor verificatie en benoeming van een lid in deze commissie.
6. Vaststelling der begroting voor 1941.
7. Verkiezing van drie leden in het bondsbestuur. Dit wegens periodieke aftreding van de heren Dekker, Mouwens en v. Rooyen. Allen stellen zich NIET herkiesbaar.

Candidaten kunnen schriftelijk worden gesteld tot uiterlijk 12 April a.s. Een verklaring van de(n) betrokkene(n), dat een candidatuur wordt aanvaard, moet worden ingesloten.

Daarna volgen een aantal voorstellen der afdeling waarvan wij in de volgende week een overzicht zullen geven. **Amendementen** op de voorstellen moeten schriftelijk worden ingediend vóór 12 April a.s. terwijl de afdelingen die vragen wensen te stellen voor de rondvraag, deze binnen 14 dagen vóór de vergadering moeten indienen.

GELOOFSBRIEVEN.

De afgevaardigden worden er aan herinnerd, dat overlegging van de geloofsbrief verplichtend is. Men wordt dringend verzocht deze geloofsbrief volledig en juist in te vullen.

Met bondsgroeten,
Namens het bondsbestuur,
ANT. J. M. ANGENENT, secretaris.
J. W. v. d. AKKER, voorzitter,

Wapenschouw van Credo Pugno

Op verschillende plaatsen is ons kernwerk bekroond geworden door het tot standkomen van een Credo Pugno-club.

Het bestuur van Credo Pugno, de propaganda-afdeling van de Ned. Kath. Volksbond in het bisdom Haarlem, had de leden der Credo Pugno-clubs bijeengeroepen op Zondag 23 Maart j.l. te Leiden.

Voorzitter Van den Akker betoogde in zijn openingswoord, dat deze wapenschouw betreft de keurtroepen welke toegerust zijn met wapenen van geestelijk gehalte, wier doel het is een overwinning te behalen, welke voert tot opbouw en ten leven wekken van sluimerende krachten. Het geloof is daarbij de algemene band die ons samenbindt. Maar het geloof aan het bovennatuurlijk leven en het streven naar geestelijke gezondheid is onverbrekelijk verbonden en gaat samen met het sociaal-economisch leven. Wij zullen daarbij de strijd moeten aanbinden tegen de dwalingen en voor de waarheid. Spreker wijst er op, dat onze beweging niet geheel vrij is gebleven van de verkeerde invoed der tijden, maar dat door het krachtig werk onder meer van onze studiedagen en dat der kernen ongetwijfeld veel goeds werd gewrocht. Hij schetst uitvoerig de bedoeling der kernvorming in de oprichting van Credo Pugno-clubs. Wij zijn voornemens om een blijvend verband tussen de clubs te leggen waartoe allereerst de in het reglement der Diocesane Credo Pugno genoemde algemene vergadering benut zal worden. Bovendien hebben wij in overweging om een afzonderlijk orgaan in het leven te roepen hetwelk b.v. maandelijks zal verschijnen. Daarin kan tot de leden der Credo Pugno-club gesproken worden, maar ook de leden zullen gelegenheid hebben over hun ervaringen te spreken. Nimmer heeft ons land en ons volk meer behoefte gehad aan het doelbewust practisch belijden en beleven der katholieke beginselen ook voor het sociale leven. Moge onze Credo Pugno-clubs daarbij een waardige steun zijn.

Het woord was daarna aan den diocesanen bondsadviseur dr. A. Olierook pr. Zijneerwaarde wist de aanwezigen door zijn woord direct te boeien. Hij wees er op dat wij niet geheel hebben kunnen overwinnen de uit het individualisme en egoïsme gesproten plutocratie. Maar daar staat de Kerk onveranderlijk in haar leerstellingen en zich toch kunnende aanpassen bij het nieuwe. Men wil in tegenstelling met de klassemaatschappij een corporatieve maatschappij. Dat is voor ons geen nieuw geluid, want reeds lang streefden wij naar deze nieuwe vormen. Wij mogen vertrouwen te staan aan het ochtendgloren van een nieuwe dag, mits ook vernieuwd wordt onze geest. Bedenkt wel dat kapitalisme en plutocratie geestesrichtingen waren. Spreker verwees naar de encycliek Rerum Novarum en Quadragesimo Anno. Rechtvaardigheid is geboden maar .wat heeft de mens die in moeilijkheden zit alleen aan rechtvaardigheid als deze niet doorgloeid wordt door de noodzakelijke liefde? Nieuwe instellingen vraagt vernieuwde geest, want tussen deze beide is een wisselwerking. Bij de opbouw moet rekening gehouden worden met het woord van prof. mr. Romme, dat arbeidswaarde mensenwaarde is en de persoon dus in het middelpunt der belangstelling dient te staan. Het werk der Credo Pugno-clubs is, de sociale zielzorg in onze beweging te beoefenen. Met enkele practische aanwijzingen wekt spr. ker daartoe op.

Na een korte pauze sprak pater Alexander O.F.Cap., directeur van het Kernwerk in het bisdom Haarlem over de actiegeest en actievorm in onze Credo Pugno. Sinds jaar en dag bestaat er begeestering en bewondering voor den H. Franciscus van Assisië. Maar juist daar waar men hem had moeten volgen, hield de bewondering op. De H. Franciscus was lekenapostel. De taak van het Credo Pugnolid staat in hetzelfde teken, het teken van het lekenapostolaat.De Credo Pugnoclub is een instituut van lekenapostolaat met als grens getrokken „binnen het raam van de Kath. Volksbond", hoewel hun liefde geen grenzen kent. Volgens Quadragesimo Anno zijn zij de hulptroepen in dienst van de Kerk en standsgewijs moeten zij dan behulpzaam zijn bij de apostolische arbeid van de Kerk op sociaal terrein. De eerste vereiste om practisch sociaal apostolaat te beoefenen in en door onze clubs is en blijft de activiteit naar binnen. Spreker stelt hierbij tot voorbeeld de in geur van heiligheid in 1925 gestorven transportarbeider Matt Talbot. Het persoonlijk contact moet gezocht en gelegd worden met de arbeiders en dit goed georganiseerd. Spr. gaat na en toont aan de vele werkzaamheden door Credo Pugno verricht. Hij besluit met er op te wijzen, dat de taak der Credo Pugno-clubs er een is van voorname figuur. Als apostelen onder uw standgenoten heeft de Paus van Quadragesimo Anno u geroepen om het grootse werk van herordening der maatschappij in christelijke zin tot stand te brengen. Hij roept allen op trouw te blijven aan het devies Credo: ik geloot. Pugno: ik strijd.

Op deze beide met applaus onderstreepte inleidingen werd door enige aanwezigen nadere verklaring gevraagd en een enkele tip gegeven. Op de vraag om de inleiding in extenso uit te geven werd geantwoord, dat overwogen zal worden deze in het maandblad van Credo Pugno te doen plaatsen.

Alle aanwezigen zullen ongetwijfeld op deze goedgeslaagde bijeenkomst met genoegen terugzien.

Wat ons uit de afdelingen ter ore kwam

ALKMAAR

Hierdoor wordt de leden en degenen, die in het bezit zijn van een thermometer van het Kanunnik-Van Schaikfonds, ter kennis gebracht, dat in de maand April het plaatselijk comité de betreffende thermometers huis aan huis zal komen lichten. Men wordt echter vriendelijk verzocht naar het legitimatiebewijs van de betrokken comité-leden te vragen. Alleen zij, die een dergelijk legitimatiebewijs bezitten, zijn gemachtigd de thermometers te lichten, tegen afgifte van een kwitantie. Wij vertrouwen dat al de bezitters van een thermometer zullen medewerken, opdat fraude in deze voorkomen worde. Tevens maken wij van deze gelegenheid gebruik u allen dringend aan te sporen met de verdere actie inzake het Kanunnik-Van Schaikfonds voort te blijven gaan opdat dit fonds voortdurend de priesterstudenten, die moeilijkheden hebben of hun roeping wegens financiële lasten niet te kunnen voortzetten, te kunnen helpen.

BOVENKARSPEL

Nu de tijd weer daar is om groenten enz. te gaan bouwen worden de leden er opmerkzaam op gemaakt, dat leden van de Volksbond bij den heer S. Duys op alle soorten zaaizaden en pootaardappelen reductie krijgen van 10 pct. Tevens ontvangt de afdelingskas een bijdrage.

RIJSWIJK (Z.-H.)

Dinsdag 11 Maart j.l. heeft onze afdeling een ledenvergadering gehouden. Deze was meer bedoeld als ontwikkelingsavond, alwaar onze geestelijke adviseur kapelaan C. J. de Wit een lezing gaf over het onderwerp: Het gezin is de kracht der kerk.

Spreker schetste het voorbeeld der ouders tegenover hun kinderen als een ouderlijke plicht omdat een goed katholiek voorbeeld, maar dan ook zo als het een goed katholiek betaamt, ook bij de kinderen een goede inslag zal vinden. Daar deze vergadering nog al goed bezet was, had de geestelijke adviseur een gemakkelijke taak, daar allen hun volle erkentelijkheid betuigden.

Zondag 16 Maart had de jaarlijkse zegening plaats der gereedschappen. Er moet gezegd worden dat deze, wat betreft deelneming, al de vorige overtrof. Moge onze afdeling zo doorgaan, dan belooft dit het komende jaar, ook zoals nu met de L.T.B. en Middenstandsvereniging, nog een grotere deelneming.

Waar men verwacht wordt

DELFT. **Uitnodiging voor de vrouwen.** Middag van verdieping en ontspanning Zondag 30 Maart 1941. Dan spreekt des middags om 3 uur in St. Willibrord, Nieuwe Plantage, mevrouw Toos Meersmans—Verbeek uit Amsterdam over het onderwerp: Causerie over het leven van pater P. Meurs, met voordrachten uit zijn werken.

Na deze causerie declamatie in ernst en luim.

De vrouwen en verloofden van onze leden worden hiermede uitgenodigd deze leerzame en ontspannende bijeenkomst bij te wonen.

Deelnemerskaarten kunnen worden aangevraagd bij het bestuur.

Zonder kaart kan geen toegang worden verleend.

Ledenvergadering op Donderdag 17 April 1941, 's avonds 8 uur, in St. Willibrord.

Agenda: Opening en notulen, mededelingen en ingekomen stukken, jaarverslag secretaris, jaarverslag penningmeester, toespraak g. a. kap. J. van Bemmelen. Bestuursverkiezing, wegens periodiek aftreden van de heren W. Nooijen, J. de Caluwe en A. Kremers. (De heren J. de Caluwe en A. Kremers stellen zich herkiesbaar. W. Nooijen niet herkiesbaar), benoeming lid contrôle-commissie, rondvraag.

De vragen voor de rondvraag moeten schriftelijk worden gesteld en uiterlijk twee dagen voor de vergadering bij het bestuur zijn ingediend.

Voor de bestuursverkiezing kunnen candidaten worden gesteld tot en met Zaterdag 12 April. Een candidaatstelling moet schriftelijk bij den secretaris worden ingediend, voorzien zijn van minstens 10 handtekeningen, alsmede een bereidverklaring van den gestelden candidaat.

— Op 3 April a.s. zal het 12½ jaar geleden zijn dat kapelaan J. van Bemmelen werd benoemd tot geestelijk adviseur van de Volksbond.

Daar zijneerw. gelijktijdig werd benoemd tot geestelijk adviseur van de R. K. Middenstandsvereniging De Hanze, werd met het bestuur van De Hanze overeengekomen dit jubileum gezamenlijk te vieren op Donderdag 3 April des avonds om 8,30 uur in Stads Doelen.

LEIDEN. Wij herinneren er aan dat Zaterdagavond te 6 uur aanvangende nog enkele kaarten beschikbaar zijn voor de culturele avonden, te geven door het Alma Materkoor op 3 April en 8 Mei a.s. Op 3 April staat deze avond in het teken der Passieherdenking. Henri de Greeve zal dan een toepasselijke tekst spreken, voor de Volksbonders een reden te meer om dezen eminenten priester te gaan beluisteren. De kaarten zijn voor zover nog voorradig voor de halve prijs (25 cent) beschikbaar. Ook zijn nog enkele kaarten verkrijgbaar voor 8 Mei, waarop medewerken de St. Odokoorknapen. Men wachte niet tot het laatste, dat kan u teleurstelling bezorgen.

Voor de avond, te geven door Pulchri Studio op Zondag 4 Mei, zijn vanaf Zaterdag 29 Maart kaarten voor de leden verkrijgbaar tegen de prijs van 20 cent per persoon.

In de loop dezer week zullen de programma's worden verzonden. Het programma is geen bewijs van toegang.

Toegangsbewijzen zullen, op vertoon van contributieboekje, worden uitgegeven op Zondag 30 Maart van 12 tot 1 uur in St. Willibrord.

Wanneer nog toegangsbewijzen beschikbaar blijven, zullen naar gelang dit aantal, ook de vrouwen in de gelegenheid worden gesteld deze huldigingsavond bij te wonen.

Tijdens het uitgeven van de toegangsbewijzen kan men zich daarvoor opgeven. Te beginnen bij de eerste opgave zullen dan de eventueel nog beschikbare toegangsbewijzen u per post worden toegezonden.

HAARLEM. De katholieken van Haarlem kunnen a.s. Zondag om vijf uur in de St. Josephkerk aan de Jansstraat hun werktuigen weer laten zegenen.

Komt in grote getale Zondag om vijf uur naar de St. Jozefkerk en neemt zo mogelijk een klein onderdeel van uw gereedschap mee.

De plechtigheid zal bestaan in een Lof met toespraak over de betekenis van zegening van de Arbeid.

De zangvereniging St. Caecilia zal mede de plechtigheid opluisteren.

APRIL AANVANG

der goedk. schriftel. lessen in **Fransch, Duitsch, Engelsch, Boekh., Taal m. Rekenen,** enz. à 65 ct. per maand. Ook **Steno** en **Alg. ontw.** Vraag gratis proefles Cursus Zelfontw., Bosb. Toussaintstr. 46 C., Amsterdam-West.

NU *is het de tijd om boeken te* **LEZEN!**

De Noorsche Katholieke Nobel-prijs-winnares

SIGRID UNDSET

schreef de trilogie: Kristin Lavransdochter

A. DE BRUIDSKRANS **Gebonden F 4.90**
Het meesterstuk der jongste romankunst. „Hooger Leven"

B. VROUW **Gebonden F 4.90**
Wij herinneren ons niet in de Noorsche taal zoo iets heerlijks gelezen te hebben als de roman „Vrouw" van deze buitengewoon begaafde schrijfster. „De Maasbode"

C. HET KRUIS **Gebonden F 4.90**
Het is onbegrijpelijk hoe Sigrid Undset zonder één inzinking dit machtige werk heeft kunnen schrijven. „De Tijd"

Alleen voor lezers van „Herstel" op gemakkelijke betalingsvoorwaarden

DRIE BOEKEN à F 4.90 = F 14.70 = 10 × F 1.47.

BON te zenden aan VAN WEES BOEKHANDEL, Utrecht.

Ondergetekende verzoekt te zenden: een trilogie (drie boeken) Kristin Lavransdochter, te betalen in 10 achtereenvolgende maandel. termijnen van f 1.47.

Naam en adres:

BIJ TONEELFONDS „VARIA" HEERENWEG 66 - UTRECHT
zijn verschenen de volgende vrolijke éénactertjes:

De Soldatendochter	1 D. en 3 H.
De Haarkuur	4 H. of 1 D. en 3 H.
Ridders zonder vrees of blaam	7 H.
De Pantoffelheld	1 D. en 2 H.
Televisie	8 H.
Een huis vol inbrekers	3 D. en 5 H.
Prijs 75 cent per exemplaar	Vraagt zichtzending

VOOR UW TUIN
Coll. 50 Gladiolen, 50 Montbretia's, 50 Anemonen, 50 Ranonkels, 50 Oxalis, 15 vaste planten, 10 pracht Lelies, 3 dubb. Dahlia's plus 1 pot Begonia gratis voor slechts f 1,50. **P. WALRAVEN Junior v.h. Kerkstr. Hillegom, Giro 311306.**

NU,
maar ook voor de toekomst is Coöperatie onmisbaar!

Coöperatie
moet en zal een belangrijke taak hebben bij de wederopbouw

Houdt dus ook nu vast aan uw coöperatieve gedachte!

BLIJFT OOK NU TROUW LID EN VERBRUIKER VAN

R. K. Coöperatieve Verbruiksvereniging

HET ANKER u.a.

Kruisstr. 54, L. Vrouweplein 1

TILBURG

ZANGKANARIES
Saksische zangers f 3,50; bekr. Seyfertmannen, diep in holrol, klockrollen en fluiten uit kampioen f 3,75; kweekmannen en voorzangers f 4,—; kweekpopjes f 0,60. Alle dag- en avondzangers manvinken f 0,40; mansijsjes f 0,60; rode kneutjes f 0,70. Gemengde vogelzaden f 2,— per 10 pond.
Fijnkwekerij Nico Borneman, Merelstraat 35, Utrecht telefoon 13617.

LEDERWARENFABRIEK COBRA
GROESBEEKSEDWARSWEG 186 - NIJMEGEN
Levert uitsluitend aan winkeliers prima STUURTASSEN, JASBESCHERMERS en BAGAGETASSEN

JUIST IN DEZE TIJD!!
is een avond van ontspanning noodzakelijk
Mr. Johnnie en z'n Partner
brengen u met hun afwisselend succesvol program een onvergetelijke avond. **Zang - Humor - Muziek - Kunst** en **Sensatie.** Aanb. van hh. geestelijken voor Kindervoorstell. Speciaal samengesteld programma Vraagt prospectus
SIM. STEVINWEG 14 — **BUSSUM** — TELEFOON 7534

UW TUIN VOL BLOEMEN! Recl. Coll.: 5 Struikrozen, 50 Gr. Bl. Gladiolen, 50 Vr. Bl. Gladiolen, 50 Montbretia's, 50 Oxalis voor randen, 100 Anemonen, 50 Dubb. rozenbl. Ranonkels, 25 Snijbloempl. in 5 srt., 5 Orange en 5 Zilver Lelies en 3 reuzenbl. Dahlia's voor sl. f 2,—. Elke best. 2 pakjes bloemzaden en 1 kamerplant gratis. Niet tevreden geld terug. Postrek. 313672. **Walraven-Den Dekker, Bloemisten — HILLEGOM — Telefoon 5682**

Dr. SCHAEPMAN
door Dr. JUL. PERSYN — 3 deelen — 1475 bladzijden

De strijd en de strijders voor het Katholicisme van 1800—1882 zijn in dit werk beschreven en herleven voor ons.

„De Maasbode" oordeelde over dit werk: „Dit boek geeft meer als het leven van den held, Dr. SCHAEPMAN, het geeft een stuk land- en volkerenhistorie. Het laat zich lezen als een roman.

De prijs is tijdelijk inplaats van *f* 8,80 nu franco *f* 5,75
Bestellingen op Giro 69400 of per postwissel.

Roebert's Boekhandel, Den Haag. Tel. 332882
Hobbemastraat 102—108 — Witte de Withstraat 95a
Wij leveren elk gewenscht boek. Vraagt catalogus

LEVERT ALLE SOORTEN STEENEN, HANDVORM EN PERSSTEENEN IN VECHT- EN WAALFORMAAT, TEGEN CONCURREERENDE PRIJZEN

N. V. Steenfabriek „TIENRAY"
TE TIENRAY DIR.: AUG. GEURTS